

Opvoeden en opgroeien met vallen, opstaan en weer doorgaan

Beleidskader Jeugd Middelburg 2025 tot en met
2028

augustus 2025

Voorwoord

‘Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst’

Een beetje cliché, ik weet het, maar wel met een grote kern van waarheid.

Met een heel groot deel van onze jeugd gaat het prima. Dat willen we zo houden. Een deel van onze jeugd heeft het lastig. Voor hen willen we graag met elkaar kijken wat we kunnen doen. Het liefste op zo’n manier dat kinderen en jongeren ervaren dat ze niet de enige zijn bij wie het even niet lekker gaat. Dat kinderen en jongeren begrip hebben voor elkaar en dat ze van elkaar kunnen leren. Samen met de volwassenen die om hen heen staan. Zo bouwen we aan een inclusieve samenleving, voor nu en later. Een klein deel van onze jeugd heeft het echt moeilijk. We hebben als gemeente de taak om de zorg voor hen goed te organiseren. We werken daar in Zeeland voor samen, zodat we voldoende goede hulp, zo dichtbij mogelijk, kunnen bieden.

Jeugdigen groeien op in gezinnen, zitten op school en zijn vaak onderdeel van een vereniging. Daarom is dit beleidskader niet alleen voor Middelburgse jeugdigen, maar ook voor al die mensen die te maken hebben met de Middelburgse jeugd. Ik wil graag investeren in gezinnen en bouwen aan bredere gemeenschappen.

‘It takes a village, to raise a child’

Onze rol als lokale overheid wisselt: we stimuleren, faciliteren, organiseren en initiëren. Maar wel altijd samen met andere mensen en organisaties. Ontmoeting en naar elkaar omzien zijn hierin cruciaal. Alle partijen in onze samenleving hebben een rol. Van de scouting tot de voetbalclub, van de school tot de kerk. Ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid, gericht op het doel; onze jeugd die gezond en veilig kan opgroeien. Een kind groeit het beste met de kracht van vele handen.

‘Zie het goede van elkaar en blijf samen werken om het goede te doen’

We hebben onze inwoners en partners betrokken bij het opstellen van dit beleidskader jeugd. Ik spreek veel dank uit aan de personen die ons hun verhaal hebben verteld en ons scherp hebben gehouden. In het bijzonder Het Zeeuws-Brabantse netwerk voor Jongeren en Ouderperspectief (JOP), de jeugdigen en ouders die de enquête op Middelburg Ontmoet hebben ingevuld, de vele aanwezigen tijdens de netwerkbijeenkomst, de besturen van opvang, onderwijs en de Adviesraad Sociaal Domein.

Onze ambitie is hoog: alle kinderen en jongeren in Middelburg groeien gezond, kansrijk en veilig op. Tegelijk willen we beleid wat uitvoerbaar en realistisch is. Daarom ook de nuchtere titel: Opgroeien en opvoeden met vallen, opstaan en weer doorgaan.

Komende periode zullen er naar verwachting landelijk en ook regionaal belangrijke hervormingen doorgevoerd worden. Daarom vinden we het belangrijk dat dit beleidskader een richting geeft en tegelijk flexibel genoeg is opgezet om de lokale aanpassingen die de hervormingen te zijner tijd van ons vragen door te kunnen voeren.

Middelburg, 26 augustus 2025
Wethouder Willemien Treurniet

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
1. Wat willen we bereiken?	4
Visie	4
Ambitie	5
Beleidsdoelen	5
1. Normaliseren	5
2. Preventie	6
3. Kwaliteit	6
Leeswijzer	7
2. Aanleiding	8
3. Wat gaan we daarvoor doen?	11
Stuurdoelen	11
1) Beleidsdoel normaliseren	11
2) Beleidsdoel preventie	11
3) Beleidsdoel kwaliteit	11
3.1 Sociaal pedagogische basis	12
3.2 Sociale basiszorg	13
3.3 Aanvullende zorg	18
Weergave beleidsdoelen, stuurdoelen en acties	20
Bijlage 1) Landelijke ontwikkelingen	22
Bijlage 2) Lokale cijfers	25
Bijlage 3) Verschillende wetten toegelicht	27
Bijlage 4) Resultaten GGD monitor	30
Bijlage 5) Interview ervaringsdeskundigen	32
Bijlage 6) Enquête Middelburg Ontmoet	33
Bijlage 7) Uitwerking netwerkbijeenkomst professionals	35
Bijlage 8) Ontwikkelingen onderwijs en opvang	38
Bijlage 9) Voorkomen uitval op school	40
Bijlage 10) Conclusie OOGO opvang en onderwijs	41
Bijlage 11) Veilig opgroeien in Middelburg	42

1. Wat willen we bereiken?

Visie

We gunnen alle kinderen een veilige en stimulerende thuisomgeving, waar zij kind kunnen zijn en waar er ruimte is voor zowel hun talenten als hun kwetsbaarheden. Een thuis waar er voor je gezorgd wordt, naar je geluisterd wordt, met je gelachen en gespeeld wordt. Waar je leert hoe je op een respectvolle manier met anderen en met grenzen omgaat. Waar je geholpen wordt als het tegenzit en waar je getroost en gesteund wordt bij verdriet. Opgroeien en opvoeden met vallen, opstaan en weer doorgaan.

Het gezin waarin kinderen opgroeien, staat daarin centraal. Een gezin kent vele verschijningsvormen. Alle vormen zijn goed zo lang er voldoende veiligheid geboden wordt aan kinderen, zo lang het kind zichzelf kan zijn en zich beschermd en geliefd weet. Juist in gezinnen, in voor- en tegenspoed, kunnen kinderen opgroeien tot veerkrachtige volwassenen.

Opvoeden en opgroeien doen ouders en kinderen niet alleen, maar in een bredere sociaal maatschappelijke omgeving. Deze *sociaal pedagogische basis*¹ bestaat uit alle contacten, sociale relaties en leefomgevingen die bijdragen aan het opgroeien van kinderen. Bijvoorbeeld burens, vrienden, leerkrachten, medewerkers van de opvang en sporttrainers. Het hebben van vragen over opgroeien en opvoeden is normaal. Ook vragen over wie je bent, wie je wilt zijn en erbij willen horen. Deze vragen en het vinden van antwoorden erop binnen de sociaal pedagogische basis, dragen bij aan veerkrachtig ouderschap en veerkrachtige kinderen en jongeren. Binnen deze bredere context ervaren ouders bijvoorbeeld steun door het delen van alledaagse ervaringen en doen kinderen ervaringen op die hen helpen bij het ontwikkelen van een eigen identiteit. De gemeente kan als lokale overheid ontmoeting bevorderen om bij te dragen aan een sterke sociaal pedagogische basis.

Daar waar ouders en kinderen meer nodig hebben dan de context van de sociaal pedagogische basis om hun opvoed- of opgroevragen op te lossen, bieden we in Middelburg *sociale basiszorg*. Deze hulp en ondersteuning is vrij toegankelijk, is zo veel als mogelijk beschikbaar en vindbaar op plekken waar kinderen, jongeren en ouders komen en wordt zo veel als mogelijk collectief geboden. Het sociaal team Middelburg (en het te ontwikkelen Stevig Lokaal Team) vormt de spil in de Middelburgse sociale basiszorg. In de sociale basiszorg wordt gekeken met een brede, integrale blik. Dat betekent onder andere dat we van onze partners in de sociale basiszorg verwachten dat zij samenwerken om kind en gezin de best passende oplossing te bieden. Deze oplossingen moeten veel vaker dan nu gezocht worden buiten de jeugdhulp. De oplossing voor gezinnen kan ook liggen op terreinen als wonen, werk en inkomen, samenleven, of volksgezondheid. Vanuit de sociale basiszorg wordt nauw samengewerkt met de sociaal pedagogische basis en met partners uit andere domeinen zoals de huisartsenzorg, partners van veiligheid en uit het onderwijs.

Wanneer er meer specialistische, niet vrij toegankelijke jeugdhulp nodig is kunnen kinderen en hun ouders *aanvullende zorg* krijgen. Deze aanvullende zorg wordt regionaal ingekocht. Aanvullende zorg is in principe tijdelijk van aard en wordt zo veel als mogelijk in de thuissituatie geboden. Als kinderen niet in het gezin kunnen blijven, dan vinden we het belangrijk dat kinderen 'zo thuis mogelijk' opgroeien. Een plek die zo veel als mogelijk op een gezin lijkt zoals een pleeggezin of gezinshuis. Aanvullende zorg moet beschikbaar blijven voor hen die het echt nodig hebben, nu en in de toekomst.

Deze drie onderdelen, de sociaal pedagogische basis, sociale basiszorg en aanvullende zorg, vormen samen het Middelburgs Model voor zorg en ondersteuning wat op 7 juli 2021 is vastgesteld door de

¹ Pedagogische basis | Nederlands Jeugdinstituut

gemeenteraad van Middelburg. Door middel van de hierin beschreven transformatie wil de gemeente passende zorg en ondersteuning voor haar inwoners, nu en in de toekomst, waarborgen.

Ambitie

De gemeente Middelburg wil dat kinderen en jongeren in Middelburg gezond, kansrijk en veilig kunnen opgroeien. Opgroeien op zo'n manier dat zij zich kunnen ontwikkelen tot veerkrachtige, zelfstandige volwassenen.

Gezond gaat verder dan 'afwezigheid van ziekte'. We bedoelen met gezond:

- Lichamelijk: gezonde lichaamsfuncties door voldoende gezonde voeding en voldoende beweging;
- Emotioneel: mentaal welbevinden met voldoende psychische gezondheid;
- Sociaal: zingeving met voldoende zelfontplooiing, identiteitsvorming, ontmoeting en mee kunnen doen.

Kansrijk betekent dat iedereen een stevige basis heeft om nu te kunnen opgroeien en later zijn of haar mogelijkheden kan benutten. Voorbeelden zijn goed onderwijs, veilige speelplekken, kans op een baan, financiële zekerheid, een dak boven je hoofd en een steunend sociaal netwerk.

Veilig en veiligheid. Daaronder verstaan we zowel het gevoel van veiligheid als het daadwerkelijk in een veilige omgeving zijn.

Gezond, kansrijk en veilig zijn fundamentele behoeften die cruciaal zijn voor het welzijn en de ontwikkeling van individuen en gemeenschappen.

Niet alleen dit beleidskader jeugd draagt bij aan deze brede gemeentelijke ambitie. Ook ander beleid ondersteunt deze ambitie.

- Het bieden van passende zorg en ondersteuning aan kinderen en gezinnen. Nu en in de toekomst (beleidskader Middelburgs Model voor zorg en ondersteuning en beleidsplan sociaal domein).
- Het versterken van de bestaanszekerheid van gezinnen (beleidskader bestaanszekerheid).
- Het bestrijden van onderwijsachterstanden en het bieden van voorschoolse educatie (onderwijsachterstandenbeleid).
- Het makkelijker maken van gezonde keuzes en gezond gedrag stimuleren (Middelburgse plan van aanpak brede SPUK – GALA).
- Het stimuleren van talentontwikkeling (sport en cultuurbeleid).
- Het bevorderen van de volksgezondheid bij jeugdigen (jeugdgezondheidszorg Wpg).
- Het realiseren van een (verdere) afname van overlast en criminaliteit én het vergroten van het veiligheidsgevoel van onze inwoners (integraal veiligheidsbeleid).
- Mensenrechtenbeleid (wordt uitgewerkt).

Beleidsdoelen

In alle drie de onderdelen van het Middelburgs Model voor zorg en ondersteuning werken we aan de beleidsdoelen normaliseren, preventie en kwaliteit van zorg- en dienstverlening. Dit zijn ook de centrale beleidsdoelen voor dit beleidskader Jeugd.

1. Normaliseren

We gaan meer normaliseren, de-medicaliseren en accepteren dat in het gewone leven niet alles van een leien dakje gaat.

Het stimuleren van oplossen in het gewone leven.

Iedereen kent onderweg in het leven tegenslag. Veel mensen ervaren wel eens gevoelens van niet mee kunnen komen, er niet bij horen of niet kunnen tippen aan het perfecte plaatje zoals ons dat bijvoorbeeld via social media wordt voorgespiegeld. Ook ziekte en verlies horen helaas bij het leven. We hebben teveel afgeleerd om het hier met onze directe omgeving over te hebben. Juist door hier samen op school, op het werk of met onze vrienden over te praten, ontdekken we dat we hierin niet alleen staan en zien we dat gevoelens van kwetsbaarheid en onzekerheid bij het normale leven horen. Veel vragen kunnen worden opgelost in het gewone leven en hoeven niet opgelost te worden met een zorg- of ondersteuningsaanbod van de gemeente.

De sociaal pedagogische basis speelt hierin een belangrijke rol. Het versterken van zelfredzaamheid staat centraal, maar de bescherming van de veiligheid en gezondheid van jongeren blijft voorop staan.

Het Nederlands Jeugdinstituut (Nji) hanteert negen perspectieven waar vanuit er naar 'normaliseren' gekeken kan worden². Deze perspectieven moedigen aan om met elkaar in gesprek te gaan over wat we in Middelburg accepteren als 'normaal' en wanneer we besluiten hulp in te zetten. De gemeente kan als lokale overheid dit gesprek over normaliseren bevorderen.

2. Preventie

Voorkomen is beter dan genezen, zeker als het gaat om gelukkig en veilig opgroeien van onze jeugd.

Het voorkomen van (zwaardere) zorg of ondersteuningsvragen.

Door preventief te werken bevorderen we het welzijn en welbevinden van onze inwoners en voorkomen we (zwaardere) zorg of ondersteuningsvragen. Door problemen sneller te signaleren en daar op in te spelen, een goed toegankelijke sociale infrastructuur en laagdrempelige (welzijns)voorzieningen werken we aan het realiseren van onze ambitie. Het gaat niet om wat iemand niet meer kan, maar juist om wat iemand wel kan, belangrijk vindt en eventueel wil veranderen.

We gaan in Middelburg beter aansluiten bij de krachten en talenten van jeugdigen en hun netwerk. We gaan minder probleemgericht kijken en ons minder richten op kwetsbaarheden. We gaan meer zorg en ondersteuning realiseren vanuit de voorzieningen die voor iedereen nabij en toegankelijk zijn (zonder beschikking). Preventie en vroegsignalering krijgen een essentiële plek.

3. Kwaliteit

We zetten in Middelburg in op kwaliteit.

Het bieden van kwalitatief goede zorg en ondersteuning.

Elke inwoner met een zorg- of ondersteuningsvraag is anders en brengt eigen vragen en oplossingsrichtingen mee. De kwaliteit van zorg of ondersteuning hangt, zo geloven wij, in de eerste plaats af van een goede vraagverheldering, samen met de inwoner. Het gaat om zo goed mogelijk aan te sluiten bij zijn of haar leefwereld. Juist door daarbij ook te kijken naar wat wel kan en wat voor de inwoner belangrijk is, in plaats van wat niet meer kan (positieve gezondheid) kan weer perspectief ontstaan op meer welbevinden, veerkracht en zingeving. Als er zorg of ondersteuning is vanuit meerdere disciplines of aanbieders is het organiseren van samenhang en coördinatie van belang om vermindering van eigen regie bij de inwoner te voorkomen en ervoor te zorgen dat ingezette interventies elkaar versterken en niet tegenwerken. Dat vraagt om een integrale aanpak.

We behouden wat goed werkt en verbeteren wat beter kan. We willen kwalitatief goede zorg en ondersteuning aan ouders en jeugdigen bieden. Daarom moeten we goed weten welke hulp daadwerkelijk helpt onder welke omstandigheden. Als lokale overheid zijn we verantwoordelijk voor de zorg en

² Wat is normaliseren? 9 perspectieven | Nederlands Jeugdinstituut

professionele ondersteuning die vanuit de gemeente geboden wordt en kunnen we eisen stellen aan de ondersteuning die wordt geboden door aanbieders. We werken samen met gezinnen en al onze partners.

Reikwijdte

Dit beleidskader gaat over alle kinderen, jongeren en hun gezinnen in de gemeente Middelburg (of die volgens het woonplaatsbeginsel³ van de jeugdwet vallen onder de gemeente Middelburg). Jeugdzorg is een overkoepelende term die alle vormen van hulp en ondersteuning voor jeugdigen omvat, inclusief jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering. Jeugdhulp is een onderdeel van jeugdzorg en richt zich op het bieden van ondersteuning aan kinderen, jongeren en hun ouders bij opvoedings- en ontwikkelingsvraagstukken. Dit betreft zowel preventief vrij toegankelijk aanbod als specialistische jeugdhulp. Tegenwoordig wordt vooral de term jeugdhulp gebruikt in lijn met de wettelijke context van de jeugdwet. Zo ook in dit beleidskader.

We focussen ons primair op de doelgroep zoals de jeugdwet omschrijft namelijk jeugdigen tot 18 jaar. Wanneer het gaat om normaliseren, preventie en kwaliteit kunnen we ons nooit enkel houden aan deze leeftijdsgebonden afbakening. Het gaat in de kern om kinderen en jongeren vanaf – 9 maanden tot aan jongvolwassenheid, dus ook jongeren die de leeftijd van 18 jaar al hebben bereikt. Daarom staan er in dit beleidskader ook zaken benoemd die jongeren ouder dan 18 jaar aangaan.

Leeswijzer

In dit eerste hoofdstuk staan onze visie, ambitie en beleidsdoelen beschreven. Dat wat we willen bereiken voor onze jeugd en waarom we dat belangrijk vinden. In hoofdstuk 2 staat de aanleiding van dit beleidskader jeugd uitgelegd. Hoofdstuk 3 omschrijft wat we al doen en wat we de komende periode gaan doen om onze doelen te bereiken. In dit hoofdstuk werken we onze beleidsdoelen verder uit in stuurdoelen en activiteiten. Hiermee hebben we getracht het brede jeugddomein vanuit onze rol als lokale overheid gericht weer te geven. Wanneer het gaat om jeugdigen is er veel toe te lichten. We hebben veel informatiebronnen geraadpleegd en benut voor dit beleidskader. Er zijn daarom 11 bijlagen met verdiepende informatie.

³ Woonplaatsbeginsel jeugdhulp | VNG

2. Aanleiding

Het jeugdhulplandschap is sterk in beweging. Er liggen grote opgaven voor gemeenten. Hieronder staan de belangrijkste ontwikkelingen. In bijlage 1 staat een verdere opsomming van ontwikkelingen die ook relevant zijn.

Decentralisatie

Vanaf 2015 is de jeugdwet gedecentraliseerd naar gemeenten. Dit houdt in dat gemeenten vanaf 2015 verantwoordelijk zijn voor ondersteuning, hulp en zorg aan kinderen, jongeren en opvoeders.

In de praktijk kunnen gezinnen gebruik maken van verschillende onderdelen van verschillende wetten. Voor gezinnen met kinderen kunnen de jeugdwet, de wet passend onderwijs, de leerplichtwet, de wet publieke gezondheid, de wet langdurige zorg, de zorgverzekeringswet, de Wmo 2015 en de participatiewet van belang zijn. Al deze wetten kunnen de grondslag zijn voor (een deel van de) ondersteuning die een gezin krijgt. In bijlage 2 staat een uitwerking van de verschillende wetten.

Onhoudbaar stelsel

Nu, tien jaar na dato, is het voor iedereen duidelijk dat de belofte van de decentralisatie voor de jeugdhulp niet waargemaakt is. De gedachte was dat de hulp sneller, efficiënter en dichter bij het kind georganiseerd zou worden. Maar in de praktijk worstelt het merendeel van de Nederlandse gemeenten met geldgebrek en nam het aantal kinderen met jeugdhulp alleen maar verder toe. Het lukt niet om het goede te doen voor de meest kwetsbare jeugdigen met schrijnende situaties tot gevolg zoals ernstige vormen van kindermishandeling, kinderen die strafbare feiten plegen en kinderen met een suïcide wens.

De conclusie was daarom dat grote hervormingen nodig zijn om het jeugdhulpstelsel vlot te trekken. Dit leidde tot de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028; een omvangrijk pakket afspraken gemaakt door cliëntenorganisaties (MIND en Ieder(in)), professionals (Samenwerkende Beroepsverenigingen Jeugd), aanbieders (Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd), de gemeenten (VNG) en het Rijk met als doel de jeugdhulp te verbeteren en financieel gezond te maken.

Hervormingsagenda jeugd⁴

Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft op 20 juni 2023 de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 aangeboden aan de Tweede Kamer. De agenda geeft de koers aan die het ministerie met de samenwerkingspartners wil varen voor de periode 2023-2028. Voor het Rijk, gemeenten en partners liggen er de volgende opgaven:

- Fundamenteel gesprek over opvoeden en opgroeien: Het voeren van een breed maatschappelijk gesprek over de verwachtingen en verantwoordelijkheden rondom opvoeding en opgroeien, met als doel het verminderen van de druk op de jeugdhulp.
- Stevige Lokale Teams: Versterken van lokale teams zodat jeugdigen en hun ouders laagdrempelig en dicht bij huis terecht kunnen voor jeugdhulp.
- Inzetten op het voorkomen van verblijf van jeugdigen in begeleidingsgroepen of behandelgroepen, zodat kinderen en jongeren zo thuis mogelijk kunnen opgroeien.
- Kwaliteit en blijvend leren: Investeren in de kwaliteit van jeugdhulp en het continu leren en ontwikkelen van professionals binnen het veld.
- Verbinding met aanpalende domeinen: Jeugdhulp steviger verbinden aan andere domeinen zoals onderwijs, volwassenen-ggz en bestaanszekerheid om integrale ondersteuning te bieden.
- Reikwijdte jeugdhulpplicht voor de meest kwetsbare jeugdigen en gezinnen: Duidelijk afbakenen en verduidelijken wat jeugdhulp is, met speciale aandacht voor de meest kwetsbare jeugdigen en gezinnen.

⁴ [Hervormingsagenda Jeugd 2023 - 2028 | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

- Regionalisering, standaardisatie en verbeteren inkoopstelsel: Verbeteren van de organisatie en inkoop van specialistische jeugdhulp door middel van regionalisering en standaardisatie.
- Data en monitoring: Ontwikkelen van een centrale en integrale data-infrastructuur om inzicht te krijgen in het functioneren van het jeugdstelsel en de effectiviteit van de geboden hulp.
- Nieuwe financieringssystematiek: Invoeren van een nieuwe financieringssystematiek die bijdraagt aan een houdbaar stelsel, zowel op het gebied van arbeidsmarkt als financieel.
- Eenvoudigere uitvoering en inkoop, minder administratieve lasten en aanpak negatieve effecten marktwerking.

Commissie van Ark

De commissie van Ark is een deskundigencommissie die de opdracht heeft gekregen om een onafhankelijk zwaarwegend advies uit te brengen over de uitvoering van de maatregelen en de gepleegde inspanningen uit de Hervormingsagenda Jeugd, mede in relatie tot de uitgavenontwikkeling. De Commissie Van Ark heeft in haar rapport Groeipijn⁵ van 30 januari 2025 geconcludeerd dat de huidige Hervormingsagenda Jeugd noodzakelijk is, maar onvoldoende om de problemen in de jeugdzorg effectief aan te pakken. De commissie benadrukt dat de agenda te veel gericht is op het reorganiseren van de jeugdzorg zelf, terwijl de oorzaken van de hoge instroom vaak buiten de jeugdzorg liggen, zoals in het gezin, op school en in de samenleving.

De belangrijkste conclusies en aanbevelingen van deze commissie zijn:

- Brede aanpak noodzakelijk: De commissie pleit voor een bredere benadering die zich richt op het versterken van lokale steunstructuren en het aanpakken van factoren zoals armoede, huisvesting en onderwijs, die bijdragen aan de instroom in de jeugdhulp.
- Financiële herziening: Er is een herijking van de financiële afspraken tussen het Rijk en gemeenten nodig. De commissie constateert dat gemeenten onvoldoende middelen ontvangen om hun wettelijke taken adequaat uit te voeren, wat leidt tot financiële tekorten en bezuinigingen die de kwaliteit van de jeugdzorg onder druk zetten.
- Verbetering van sturing en uitvoering: De uitvoering van de Hervormingsagenda verloopt langzamer dan verwacht. De commissie adviseert om duidelijke prestatie-indicatoren op te stellen en de governance te versterken om de uitvoering te versnellen en de effectiviteit te vergroten.
- Realistische besparingsdoelstellingen: De commissie waarschuwt dat de geplande besparingen van €1 miljard per jaar vanaf 2026 niet realistisch zijn zonder de kwaliteit van de jeugdzorg in gevaar te brengen. Er is onvoldoende cijfermatig inzicht om vast te stellen of deze besparingen haalbaar zijn.

Grote opgave voor gemeenten

Landelijk worden besluiten voorbereid die impact hebben op gemeenten zoals de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg, het convenant Stevige Lokale Teams van de VNG en de Wet van School naar Duurzaam werk. Dit heeft direct invloed op taken van gemeenten in relatie tot jongeren.

Het stelsel wringt, net als voor alle gemeenten, ook in Middelburg. De kosten nemen toe en het aantal kinderen in jeugdhulp blijft stijgen. Het stelsel moet financieel houdbaar blijven en ook moeten we voldoende professionals hebben die het werk kunnen uitvoeren. Het vraagt om efficiëntie, slimme samenwerking en het maken van keuzes. Dit is essentieel om de zorg toegankelijk te houden voor juist die kinderen, jongeren en ouders die de hulp het hardste nodig hebben.

In Zeeland werken we samen als het gaat om onze Zeeuwse jeugd. Er is door de 13 Zeeuwse gemeenten een Regiovisie Jeugdhulp Zeeland 2023 – 2028⁶ vastgesteld. De ontwikkeldoelen die in deze visie staan omschreven, gelden ook voor Middelburg, namelijk

⁵ Groeipijn - advies Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd | Rapport | Rijksoverheid.nl

⁶ Regiovisie Jeugdhulp Zeeland 2023 - 2028

- Een sterke basis
- Stevige Lokale Teams
- Integraal en dekkend aanbod, efficiënt georganiseerd
- (Hoog-complexe) zorg zo thuis nabij mogelijk
- Kinderopvang, onderwijs en jeugdhulp verbonden
- Samen leren en doen wat werkt

De kernwaarden die het fundament van de regiovisie jeugdhulp vormen zijn:

- Eigen regie
- Lokale kracht
- Passende hulp
- Kwaliteit
- Samenwerken.

Jeugdhulp wordt regionaal ingekocht en contractbeheer is belegd bij de uitvoeringsorganisatie Inkoop Jeugdhulp Zeeland. Op basis van de doorgevoerde maatregelen uit de Hervormingsagenda is in de landelijke voorjaarsnota 2025 een besparingspotentieel van 1,5 miljard euro opgenomen. Voor Middelburg komt dit neer op een besparingspotentieel van bijna 5 miljoen euro. Volgens landelijke inschattingen is hiervan 3,1 miljoen euro als haalbaar en realistisch aangemerkt. De inkoop van jeugdhulp zal op termijn belegd worden bij een nieuwe gemeenschappelijke regeling, samen met de inkoop van beschermd wonen en maatschappelijk opvang.

In Zeeland bundelen we onze kennis en kunde om (regionale) taken goed uit te kunnen voeren met als doel goede en betaalbare zorg te (blijven) bieden, die aansluit bij de behoeften van jeugdigen en gezinnen.

3. Wat gaan we daarvoor doen?

In hoofdstuk 1 formuleerden we onze centrale beleidsdoelen voor dit beleidskader; preventie, normaliseren en kwaliteit. Deze drie beleidsdoelen operationaliseren we in dit hoofdstuk verder in acht stuurdoelen. Deze stuurdoelen helpen om gerichte sturing te geven aan het bereiken van de beleidsdoelen.

Vervolgens staat beschreven wat we al doen op de drie niveaus van het Middelburgs model, de sociaal pedagogische basis, sociale basiszorg en aanvullende zorg, en hebben we enkele acties geformuleerd wat we komende vier jaar gaan doen om aan deze stuurdoelen te werken.

Stuurdoelen

De stuurdoelen hebben we bepaald aan de hand van vragen als:

- Waar ligt onze (wettelijke) verantwoordelijkheid en waar ligt (bestuurlijke) prioriteit?
- Waar is de grootste verandering nodig?
- Waar verwachten we de grootste impact te kunnen hebben?

1) Beleidsdoel normaliseren

Lokaal ligt de prioriteit op een samenleving waar we naar elkaar omkijken, elkaar opvangen en er voor elkaar zijn. Jeugdigen moeten veilig kunnen opgroeien, met vallen en opstaan, en dat doen ze over het algemeen het liefste met hun eigen familie en vrienden, in hun eigen omgeving.

De maatschappelijk discussie over het grijze gebied tussen wanneer de ontwikkeling van een jeugdige nog voldoende goed verloopt en wanneer we jeugdigen en hun ouders verwijzen naar jeugdhulp omdat er zorgen zijn, moeten we niet uit de weg gaan.

Stuurdoel:

- *We bevorderen veerkracht in het dagelijks leven*

2) Beleidsdoel preventie

Als lokale overheid maken we de meeste impact door de komende jaren hulp te bieden die gemakkelijk te bereiken is voor inwoners en waar zij gebruik van *willen* maken (aantrekkelijk aanbod wat past bij de behoefte van inwoners). Die hulp moet gericht zijn op het versterken van dat wat inwoners zelf kunnen, aangevuld met lichte adviezen of ondersteuning. We benutten de kansen hiervoor binnen opvang en onderwijs optimaal. Daarmee denken we meer recht te doen aan kinderen, jongeren en hun opvoeders die ondersteuning vragen.

Stuurdoelen:

- *We bieden informatie, advies en ondersteuning die voor iedereen toegankelijk is in de leefwereld van gezinnen*
- *We maken meedoen aan het dagelijks leven mogelijk*
- *We verminderen risicofactoren*

3) Beleidsdoel kwaliteit

Vanuit de Jeugdwet hebben gemeenten een jeugdhulpplicht. Die plicht houdt in dat de gemeente verantwoordelijk is voor kwantitatief en kwalitatief toereikend aanbod van jeugdhulp, dit kan zowel lokaal preventief vrij toegankelijke jeugdhulp als regionaal gecontracteerde specialistische jeugdhulp zijn. Het gaat erom dat de hulp passend is voor de vraag die gesteld wordt. Bestuurders willen dat het stelsel beheersbaar blijft. Dat meer kinderen in het normale leven geholpen kunnen worden en er dus minder kinderen instromen in de gespecialiseerde jeugdhulp. Dat we gespecialiseerde jeugdhulp betaalbaar en daarmee toegankelijk kunnen houden voor kinderen en gezinnen die dit echt nodig hebben.

Regionaal ligt daarom de prioriteit bij veranderingsgerichte inkoopcontracten met zorgaanbieders die specialistische jeugdhulp bieden. Deze contracten ondersteunen de noodzakelijke hervorming binnen het jeugddomein. Een harde voorwaarde is dat de lokale vrij toegankelijke zorg op orde is. In termen van het Middelburgs Model: minder instroom in de aanvullende zorg, door optimale sociale basiszorg met een gezonde focus op de sociaal pedagogische basis.

Stuurdoelen:

- *We zetten in één keer de juiste ondersteuning in*
- *We werken integraal en contextueel samen met gezinnen en professionals.*
- *We stellen veiligheid als prioriteit*
- *We zorgen ervoor dat de meest kwetsbaren de juiste hulp krijgen.*

3.1 Sociaal pedagogische basis

De pedagogische basis is wat we vaak 'het gewone' of 'het alledaagse' noemen. De leefomgeving, relaties en ontmoeting zijn woorden die we gebruiken wanneer het gaat over het versterken van de pedagogische basis⁷. De gemeente heeft als lokale overheid maar een beperkte invloed op deze basis, terwijl we het wel heel belangrijk vinden dat de sociaal pedagogische basis wordt versterkt. Dat kunnen we als gemeente niet alleen en daar moeten we het gesprek over blijven voeren met partners uit de opvang, het onderwijs, huisartsen, enz. We willen namelijk veerkrachtige inwoners, een beheersbaar stelsel en beschikbare hulp voor hen die het echt nodig hebben. Om de sociaal pedagogische basis te versterken zetten we in op de volgende stuurdoelen.

A. We bevorderen veerkracht in het dagelijks leven (beleidsdoel normaliseren)

Om bij te dragen aan de veerkracht van inwoners faciliteren we laagdrempelige ontmoeting. Juist in wijken met een lagere sociaaleconomische status is het bieden van laagdrempelige ondersteuning dichtbij de inwoners van belang. We maken dit op verschillende manieren mogelijk. Mamacafés die georganiseerd worden zijn hier een voorbeeld van. Maar ook initiatieven als het Pennywafelhuis, de jongerencentra en de projecten Hart van Dauwendaele en Hart van Griffioen, waarbij we plekken creëren waar allerlei vragen over opvoeden en opgroeien beantwoord kunnen worden.

We onderzoeken op welke wijze we ontmoeting de komende jaren verder kunnen versterken.

B. We maken meedoen aan het dagelijks leven mogelijk (beleidsdoel preventie)

Uit onderzoek blijkt dat mee kunnen doen aan vrije tijd, sport, kunst en ander verenigingsleven een beschermende factor is⁸. Voor een groot aantal inwoners in de gemeente Middelburg vormen verenigingen en de (kerk)gemeenschap waar zij toe behoren een plek waar zij samen kunnen komen. Een (dorps)huis of (inloop)voorziening waar je terecht kan en waar er zo nodig troost of steun is. Als gemeente maken we meedoen (mede) mogelijk, juist voor die kinderen en gezinnen voor wie dat minder vanzelfsprekend is. Participatie aan sport en cultuur valt hier onder en daarom nemen we als gemeente Middelburg al sinds 2008 deel aan het Jeugdfonds sport en cultuur Zeeland. Hiermee betalen we de contributie voor kinderen en jongeren uit gezinnen waar te weinig geld is voor een sportclub, muziek – of dansles, schilderen, theaterschool of een andere creatieve cursus. In 2024 hebben we de deelname uitgebreid met een Volwassenfonds Sport en Cultuur. In 2024 waren er goedgekeurde aanvragen voor 481 jeugdigen en 98 volwassenen.

⁷ De pedagogische basis in het kort | Nederlands Jeugdinstituut

⁸ Top-tien-positieve-ontwikkeling-jeugd 0.pdf

Meedoen aan onderwijs vinden we voor alle kinderen en jeugdigen van groot belang. Onderwijs heeft meerdere essentiële functies voor opgroeiende kinderen: kwalificatie, socialisatie en personificatie. Kwalificatie gaat over leren lezen, leren schrijven, leren rekenen en het behalen van een diploma of een startkwalificatie. Socialisatie gaat over het functioneren in een groep en het voorbereiden op het goed functioneren in de maatschappij. Personificatie gaat over het jezelf als persoon leren kennen en je daarin ontwikkelen. School geeft structuur aan de dag. En de school is een goede plek om van daaruit ondersteuning voor jeugdigen en gezinnen te organiseren. Het hebben van een startkwalificatie vergroot de kans op een baan en participatie in de samenleving op latere leeftijd. We zijn als gemeente bij een zeer breed scala aan acties betrokken om kansengelijkheid in het onderwijs vorm te geven. Sinds begin 2024 is een samenwerking tussen de gemeente, kinderopvang en onderwijs met uitgangspunten vastgesteld, voor een optimale ontwikkeling van alle Middelburgse leerlingen, onder de naam 'Samen voor het Kind - Lokaal Educatieve Agenda' (LEA). In bijlage 8 staan verschillende ontwikkelingen met betrekking tot onderwijs en opvang, zoals de peuterconsulent en de zomerschool. In bijlage 9 staat een overzicht van gemeentelijke taken ten aanzien van voorkomen van schooluitval en hoe we dit in Middelburg doen, onder andere met behulp van doorstroomcoaches.

We maken komende periode verdere bestuurlijke afspraken in de lokaal educatieve agenda, dat wil zeggen met besturen van onderwijs, kinderopvang en samenwerkingsverbanden onderwijs, hoe we samen zorgen voor goede zorg en ondersteuning in de kinderopvang en het onderwijs.

C. We bieden vrij toegankelijke informatie, advies en ondersteuning in de leefwereld van gezinnen (beleidsdoel preventie)

Preventie is onder andere mogelijk door inwoners van informatie te voorzien, bijvoorbeeld over ontwikkeling en opgroeien maar ook over waar welke vragen gesteld kunnen worden. We geven (digitale) informatie bijvoorbeeld via het platform Middelburg Ontmoet⁹ en bieden online cursussen zoals Ouders INC. Er is aandacht voor de jeugdigen zelf, voor volwassenen die voor jeugdigen zorgen en voor jeugdigen die als mantelzorger voor een dierbare zorgen, de zogenaamde jonge mantelzorgers. We hebben specifieke aandacht voor de overgang van 18- naar 18+, omdat we weten dat er dan veel zaken geregeld moeten worden, die niet voor iedereen vanzelfsprekend zijn. Wanneer jongeren bijna 18 jaar worden, informeert de gemeente hen daarom actief. We hebben ook een app, genaamd Kwikstart¹⁰, die jongeren kunnen gebruiken.

Zowel uit de netwerkbijeenkomst als uit de enquête blijkt dat relatief veel ouders vragen hebben over de online leefwereld. Ook jongeren geven dit aan en benoemen bijvoorbeeld vragen over online pesten.

We onderzoeken komende periode samen met partners hoe en waar we informatie en advies over de online leefwereld aanbieden.

Met een subsidie van ZonMW gaat Positief Gezond Innoveren¹¹, een project van de Zeeuwse Zorg Coalitie, onderzoeken hoe de samenwerking tussen professionals en informele netwerken (vrijwilligers en naasten) op gang komt en hoe de voorliggende voorzieningen optimaal gebruikt gaan worden.

3.2 Sociale basiszorg

Sociale basiszorg gaat over alle vormen van ondersteuning die voor alle jeugdigen en hun opvoeders toegankelijk zijn, zonder indicatie. We laten kinderen en hun gezin niet aan hun lot over. Zo voorkomen we dat specialistische jeugdhulp nodig is of dat kinderen in het uiterste geval met hun gezin op straat komen te

⁹ Sociale kaart op Middelburg Ontmoet

¹⁰ Kwikstart op Middelburg Ontmoet

¹¹ <https://www.zeeuwsezorgcoalitie.nl/projecten/positief-gezond-innoveren/>

staan of uit huis worden geplaatst. Gedurende de looptijd van dit beleidskader zien we het richten en inrichten van de sociale basiszorg als onze belangrijkste lokale taak. Hier ligt onze wettelijke verantwoordelijkheid en dit vraagt de komende jaren van ons en onze partners nog een flinke verandering. We investeren daarom de komende beleidsperiode in de sociale basiszorg om de hervormingen een impuls te kunnen geven. Hieronder geven we aan hoe we hier komende periode op in willen zetten.

We noemen allereerst dé grote en centrale opgave waar we in de looptijd van dit beleidskader aan werken;

We ontwikkelen een Stevig Lokaal Team (SLT) Middelburg.

Alle stuurdoelen van dit beleidskader komen terug in het ontwikkelen van het SLT.

Deze vrij toegankelijke voorziening moet voor ons de spil in het lokale speelveld zijn voor, onder meer, het bieden van opvoed- en opgroeiondersteuning aan Middelburgse gezinnen en jongeren. Het gaat hier om een opgave uit de Hervormingsagenda Jeugd, die niet vrijblijvend is. Gemeenten moeten hun SLT met ingang van 2028 gerealiseerd hebben. Het SLT heeft een rol te spelen in de verbinding met zowel de sociale pedagogische basis als de aanvullende zorg. Het SLT werkt samen met inwoners, opvang, scholen, zorgpartners, veiligheidsinstanties en moet voldoende mandaat hebben om door te verwijzen naar aanvullende zorg. De ontwikkeling van het SLT is niet alleen een opgave vanuit de Hervormingsagenda, maar sluit ook direct aan bij het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming¹². In dit scenario staan het versterken van de normale leefwereld van zowel gezinnen met kinderen als huishoudens zonder kinderen, het tijdig en vrijwillig bieden van passende ondersteuning en het terugdringen van gedwongen hulp centraal. Het gaat om inwoners van –9 maanden tot 100+ jaar. Het SLT speelt hierin een sleutelrol door dichtbij gezinnen actief te zijn, veiligheid te versterken zonder te juridiseren en te zorgen voor één plan en één regisseur per gezin. Bij sociale onveiligheid is nauwe samenwerking vereist met instanties zoals Veilig Thuis, jeugdbescherming en politie.

Om van een Stevig Lokaal Team te kunnen spreken, moeten bepaalde kenmerken op orde zijn. Deze kenmerken dragen eraan bij dat gemeenten vorm kunnen geven aan ontwikkelingen in het sociaal domein en tegemoet kunnen komen aan de bijbehorende verwachtingen. Deze kenmerken gaan over de betekenis en functionaliteit van lokale teams voor inwoners. De zeven kenmerken¹³ voor SLT's zijn:

1. Omvang en expertise die past bij de vraag;
2. Zichtbaar aanwezig (in de wijk);
3. Samenwerking met de sociale basis;
4. Aansluiting bij huishoudens en gezinnen;
5. Zelf hulp bieden (ook bij onveiligheid);
6. Breed kijken en handelen;
7. Expertise erbij halen.

Als het gaat om de ontwikkeling van het SLT Middelburg, beginnen we niet vanaf nul. Verschillende organisaties waaronder Vizita, Orionis Walcheren, de GGD, aanbieders van jeugdhulp en de gemeentelijke Toegang in Middelburg bieden allen functionaliteiten aan inwoners, die passen bij bovenstaande kenmerken van het SLT. Op dit moment kan er in Middelburg echter nog niet gesproken worden van een SLT zoals afgesproken in de Hervormingsagenda. Hier willen we in de komende paar jaar naar toewerken, samen met partijen in onze gemeente en regio. We werken samen met onze partners zodat we optimaal gebruik kunnen maken van hun kennis uit de uitvoeringspraktijk. Samen brengen we de maatschappelijke opgave in beeld: Wat speelt er lokaal en waar lopen gezinnen en huishoudens in onze gemeente tegenaan? Om vervolgens samen vorm te geven aan onze lokale visie.

¹² Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming | voor Jeugd & Gezin

¹³ Stap voor stap het omgevingsplan ontwerpen

De contacten met ervaringsdeskundigen en de enquête die we voor dit beleidskader hebben uitgezet geven al belangrijke aanknopingspunten voor het SLT. Er is behoefte aan ondersteuning dichtbij, het liefst binnen het eigen netwerk, maar als er meer nodig is dan in samenwerking met professionals met wie kinderen, jongeren en ouders een vertrouwensband kunnen opbouwen. Het SLT is laagdrempelig en toegankelijk in de leefwereld van gezinnen en jongeren aanwezig. Dit kan online zijn, op school, bij de huisarts in het gezondheidscentrum of het jongerencentrum in de buurt.

De vorming van het SLT zal leiden tot veranderingen in de wijze waarop de gemeente Middelburg het sociaal domein inricht. Het belang om er te zijn voor onze inwoners, is het eerste en meest belangrijke uitgangspunt voor ons handelen. Dit kan gevolgen hebben voor de opdracht(en) aan uitvoerende organisaties zoals Vizita, de GGD en Orionis, maar ook voor onze toegang.

Op dit moment is er nog geen plan over de organisatievorm of juridische entiteit voor het SLT Middelburg. Of er straks sprake moet zijn van één lokaal team of van meerdere teams of organisaties die deelopdrachten uitvoeren, onderzoeken we samen met partners. De uiteindelijke keuze hiervoor ligt bij de gemeente als opdrachtgever voor het Stevig Lokaal Team.

Het SLT is ook een belangrijke randvoorwaarde om de instroom in de geïndiceerde jeugdhulp terug te dringen. Stevige voorliggende voorzieningen zijn nodig om een alternatief te bieden aan kinderen en ouders. En om structureel de mogelijkheden van de sociaal pedagogische basis te benutten.

A. We bieden vrij toegankelijke informatie, advies en ondersteuning in de leefwereld van gezinnen (beleidsdoel preventie)

Als gemeente bieden we veel verschillende vormen van vrij toegankelijke opvoed- en opgroeiondersteuning aan gezinnen en jongeren. Over het algemeen doen we dit door het verlenen van subsidie aan organisaties die deze ondersteuning bieden. Die ondersteuning kan geboden worden door vrijwilligers, zoals Homestart, of door betaalde krachten, zoals het consultatiebureau. Het kan gaan om lichte vormen van ondersteuning of hulp, denk aan een gesprek met een jongerenwerker op het schoolplein, maar ook om meer intensieve begeleiding, bijvoorbeeld de begeleiding van een gezin waar meerdere problemen tegelijk spelen door het sociaal team. Soms is de hulp gericht op het individu of het gezin, bijvoorbeeld een sociaal raadslid van Vizita dat een gezin ondersteunt bij geldzorgen. En soms gaat het om collectief aanbod zoals een weerbaarheidstraining op school gegeven door het preventief jeugdteam of de interventie Centering Zwangerschap. Ook de adviesfunctie van Veilig Thuis waar inwoners terecht kunnen voor advies bij sociale onveiligheid valt hieronder. Kortom, het bieden van vrij toegankelijke opvoed- en opgroeiondersteuning doen we al volop en kent vele vormen.

We gaan door op de reeds ingezette beweging naar voren. Dat wil zeggen dat we kijken waar en op welke manier we onze vrij toegankelijke voorzieningen kunnen versterken om zwaardere zorg te voorkomen.

We onderzoeken of we de succesvolle interventie Thuisbegeleiding Zonder Indicatie ook toegankelijk kunnen maken voor gezinnen met opvoed- en opgroeiproblematiek.

We onderkennen de nadelige effecten van (v)chtscheidingen op het welzijn en de ontwikkeling van de kinderen in het gezin. We investeren daarom in het vroegtijdig signaleren van eventuele problemen en het inzetten van vrij toegankelijke hulp en zo nodig specialistische hulp wanneer ouders uit elkaar gaan. In Zeeland zetten we Kind in scheiding Zeeland (KisZ) in. KisZ biedt bijvoorbeeld training voor ouders. De rechter kan gezinnen rechtstreeks verwijzen naar KisZ wanneer er sprake is van complexe echtscheidingen. KisZ werkt samen met Villa Pinedo. Bij Villa Pinedo kunnen kinderen terecht met allerlei vragen. Kinderen kunnen in contact komen met een buddy en er staan veel tips op de site van Villa Pinedo voor kinderen door kinderen van gescheiden ouders. KisZ en Villa Pinedo zien we daarom als belangrijke

voorliggende voorzieningen. Wanneer ouders met problemen omtrent scheiden een aanvraag doen bij de toegang worden ouders op deze voorzieningen gewezen voordat geïndiceerde zorg wordt ingezet. Overstijgend doel is om te komen tot duurzaam ouderschap, ook wanneer ouders niet meer samen zijn.

We gaan door op de ingezette beweging om zo veel mogelijk in de leefwereld van jeugdigen ondersteuning te bieden. Een belangrijke vindplaats is het onderwijs. We werken nauw samen met het onderwijsveld om de juiste ondersteuning in school te bieden. Gemeenten en het onderwijs hebben hier beiden een verantwoordelijkheid in. Deze gedeelde verantwoordelijkheid en hoe we hier zo effectief mogelijk in samenwerken ten behoeve van jeugdigen, is een belangrijk onderwerp voor de LEA.

We gaan door op de ingezette lijn om de samenwerking tussen het medisch en sociaal domein te versterken. Op dit moment werken onze toegangsmedewerkers al samen met huisartsen in een aantal Middelburgse praktijken.

Samen met huisartsen verkennen we welke mogelijkheden er zijn om jeugdprofessionals die zelf hulp bieden als schakel tussen het sociaal domein en de huisartsenpraktijk te laten functioneren.

Het doel is om direct tot oplossingen te komen, daar waar de hulpvraag gesteld wordt, om problematiek tijdig te signaleren en daarmee toeleiding naar zwaardere zorg te voorkomen.

B. We verminderen risicofactoren (beleidsdoel preventie)

Binnen de gemeente Middelburg zijn er afgelopen jaren veel acties uitgezet wat betreft veiligheid voor jeugd. De gemeente Middelburg participeert bijvoorbeeld in het programma preventie met gezag. Doel van deze landelijke aanpak is het voorkomen dat jongeren afglijden in de (drugs)criminaliteit of daarin doorgroeien. Een ander voorbeeld is de persoonsgerichte aanpak. In dat kader zijn er in Middelburg twee jeugdBOA's aangesteld die zich specifiek richten op jongeren. Er is outreachend loopvermogen vanuit jongerencoaches. Er wordt gewerkt met positieve rolmodellen onder de noemer Youchoose. In bijlage 11 staat een verdere uitwerking beschreven.

Er is steeds meer te doen over de online wereld waar kinderen en jeugdigen zich in bevinden. Daartoe is de richtlijn gezond en verantwoord scherm- en sociale mediagebruik¹⁴ opgesteld. Jeugdigen leven niet deels in de fysieke wereld en deels in de onlinewereld, maar de onlinewereld is een constant aanwezig gegeven. Deze onlinewereld kan niet *niet* meegenomen worden, willen we veerkracht van gezinnen vergroten. In de netwerkbijeenkomst met professionals kwam dit meermaals naar boven. Er werd gesproken over een 'digitale kloof' tussen jongeren en professionals. Naast de risico's zien we ook kansen in het benutten van digitale instrumenten en AI.

We zetten in op vergroting van kennis over de online leefwereld in de sociale basiszorg, zowel over de risico's van de online leefwereld zoals social media als de kansen zoals e-health programma's.

C. We werken integraal en contextueel samen (beleidsdoel kwaliteit)

In een SLT wordt er integraal en contextueel samengewerkt. Integraal houdt in dat er gekeken wordt naar alle leefdomeinen. Om de ondersteuningsvragen en zeker ook de positieve factoren op alle leefgebieden zoals bestaanszekerheid, daginvulling en relaties boven te krijgen. Contextueel houdt in dat naar het hele netwerk wordt gekeken. In eerste instantie betreft dit het gezin, maar ook wordt er gekeken naar familie, burens of vrienden die een steunende bijdrage kunnen hebben, op welk gebied dan ook. Om integraal en

¹⁴ Mediaopvoeding | Nederlands Jeugdinstituut

contextueel samen te werken moeten professionals buiten de kaders van hun eigen vakgebied kijken. Hiertoe is al veel landelijk uitgewerkt¹⁵, zoals handvatten hoe om te gaan met AVG wetgeving¹⁶.

D. We stellen veiligheid als prioriteit (beleidsdoel kwaliteit)

Gemeente Middelburg hecht er groot belang aan dat we naast onze kwetsbare jeugdigen staan. Die kinderen die niet vanzelfsprekend in veiligheid op kunnen groeien willen we in beeld hebben, willen we aanhoren en willen we helpen. Dat kunnen we als gemeente niet alleen. Daarom werken we samen in de jeugdbeschermingsketen, met partijen als politie, Veilig Thuis, jeugdbescherming, en de raad voor de kinderscherming. Dat deze keten landelijk niet effectief loopt, wat leidt tot langdurige situaties van onveiligheid¹⁷, is bekend. Middelburg vormt hier geen uitzondering op. Het SLT speelt door dichtbij gezinnen aanwezig te zijn een belangrijke rol in het versterken van de veiligheid en kan vanuit contact met gezinnen gemakkelijker veiligheidsissues bespreken. Dat de open vraag gesteld kan worden: 'Wat kan jou helpen?'. Dit is een maatschappelijke omslag voor de komende jaren. Het is noodzakelijk omdat we weten dat gedwongen hulpverlening en uithuisplaatsingen niet bijdragen aan jeugdigen die zich beter ontwikkelen of jongeren die beter in hun vel zitten¹⁸ terwijl het wel zorgt voor een hoge toestroom in specialistische jeugdhulp en leidt tot hoge kosten. Het moet dus anders. Het doel is om minder beschermingsmaatregelen op te leggen, meer toe te komen aan het beantwoorden van hulpvragen van inwoners waar zij baat bij hebben en kinderen veilig kunnen opgroeien. Dat verstaan we onder veiligheid als prioriteit. Wanneer kinderen in een onveilige situatie zitten moet er gehandeld worden. Er zullen situaties blijven bestaan waarin gedwongen hulpverlening gevraagd wordt aan de kinderrechter. Deze moeten ingezet worden in die situaties waarin het echt niet anders kan.

Komende jaren ontwikkelen we samen met onze partners een werkwijze waarin we veiligheid als prioriteit verder uitwerken.

E. We zorgen dat de meest kwetsbaren de juiste hulp krijgen (beleidsdoel kwaliteit)

Om ervoor te zorgen dat we de meest kwetsbare kinderen en gezinnen kunnen (blijven) helpen moeten we zorgen dat de juiste hulp beschikbaar is en beschikbaar blijft. Dat vraagt iets van onze lokale voorzieningen zoals het SLT, maar vooral ook van de regionaal ingekochte aanvullende hulp. Lokaal betekent dit dat er voldoende expertise moet zijn om laagdrempelig en in de leefwereld van gezinnen de juiste analyse te maken van de vraag en waar mogelijk direct hulp in te zetten. In de regionale context vraagt dit om de inkoop van effectieve zorg; zorg waarvan we weten dat deze daadwerkelijk werkt.

Het betekent wellicht dat we scherpere keuzes moeten gaan maken want normaliseren betekent ook dat we niet langer alles willen oplossen met jeugdhulp. Door scherper te kijken, willen we als gemeente de (financiële) ruimte behouden om juist die meest kwetsbare kinderen en gezinnen te kunnen blijven helpen.

Normaliseren is een belangrijk uitgangspunt in het voorliggend veld. Het is logisch dat wanneer er meer ingezet wordt op preventie, we meer inwoners zien met vragen. Het is niet de bedoeling dat al deze inwoners toegeleid worden naar specialistische jeugdhulp. Naast het feit dat dit een onhoudbare situatie is, geloven we ook dat veel jeugdigen hier niet mee geholpen zijn. De professionals in de basiszorg moeten daarom goed begrijpen waarom het zo belangrijk is dat zij de gezinnen versterken in de eigen omgeving.

We investeren in het gesprek over normaliseren met de organisaties die vrij toegankelijke basiszorg bieden.

¹⁵ [stevige-lokale-teams-werkpakketten.pdf](#)

¹⁶ [Informatie dossiervorming en gegevensuitwisseling | Publicatie | voor Jeugd & Gezin](#)

¹⁷ <https://www.nji.nl/jeugdbescherming/wat-speelt-er-rond-jeugdbescherming>

¹⁸ [Position paper Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming](#)

3.3 Aanvullende zorg

De aanvullende zorg wordt regionaal ingekocht. Hier is een indicatie, oftewel een beschikking, voor nodig die een wettelijke verwijzer opmaakt¹⁹. Onze toegang heeft als wettelijke verwijzer veel invloed op welke vorm van jeugdhulp een jeugdige en zijn gezin mag gaan gebruiken en voor welke periode.

A. We zetten in één keer juiste ondersteuning in (stuurdoel kwaliteit)

Wanneer er problemen zijn waar aanvullende zorg voor nodig is, willen we snel de juiste hulp inzetten. Met juist bedoelen we hulp waar gezinnen zich door geholpen voelen. En hulp die passend is bij de (oorzaken) van de problemen. We willen gezinnen niet van hulpverlener naar hulpverlener laten gaan maar direct de juiste ondersteuner op de juiste plek bieden. Ervaringsdeskundigen gaven aan dat iemand die de tijd neemt om zich oprecht te verdiepen in de hulpvrager, diens verhaal en diens wensen, maakt dat de ondersteuning passend is. Doel is dat gezinnen na (tijdelijke) aanvullende zorg zo zelfstandig mogelijk en veilig kunnen deelnemen aan de samenleving.

Goede kwaliteit leidt tot effectiviteit. Om te beginnen bij onze eigen toegang. Alle toegangsmedewerkers hebben een registratie als jeugdhulpprofessional. Een dergelijke SKJ registratie laat zien dat een jeugdprofessional goed is opgeleid, volgens de regels werkt en zichzelf blijft ontwikkelen. De processen binnen de toegang zijn goed uitgedacht. Een juridische medewerker kijkt mee of we zorgvuldig en volgens wet- en regelgeving handelen.

Omdat jeugdhulp regionaal wordt ingekocht is het efficiënt om regionaal dezelfde taal te spreken. Dit geeft duidelijkheid voor aanbieders en voorkomt onnodige bureaucratie. Dit draagt bij aan het inzetten van de juiste hulp. We nemen daarom deel aan het regionale project harmonisatie van de toegang en instrumenten met als hoofddoel één gezin, één plan, één regisseur.

In de verordening jeugdhulp²⁰ staat beschreven hoe de toegang te werk gaat, wanneer welke beschikking toegekend wordt en wat inwoners kunnen doen als ze het hier niet mee eens zijn. De verordening wordt aangepast. Hiermee creëren we ruimte om na professionele afweging specialistische jeugdhulp goed onderbouwd af te wijzen en een ander vrij toegankelijk jeugdhulpaanbod aan te bieden.

We passen de verordening aan waarbij we de reikwijdte van de jeugdhulp specifieker weergeven.

B. We werken integraal en contextueel samen met gezinnen en professionals (stuurdoel kwaliteit)

Een kind en zijn ouders zijn nooit 'enkel de jeugdhulpvraag'. Onze toegang benadert alle vragen vanuit een goede hulpvraaganalyse. Hierin wordt naar alle leefgebieden gekeken, zoals wonen, bestaanszekerheid, problematiek van ouders, enz. De commissie van Ark adviseert niet voor niets dat een brede aanpak, inclusief factoren als armoede, huisvesting en onderwijs, noodzakelijk is. Wanneer er problemen zijn in een gezin waardoor de vaste lasten niet meer kunnen worden betaald, dan zorgen we ervoor dat kinderen niet op straat belanden. Het nog meer contextgericht kijken, naar de behoefte van alle gezinsleden op alle leefgebieden wordt verankerd in de werkwijze van het SLT.

Er verandert veel voor jongeren vanuit wet- en regelgeving als ze 18 jaar worden. Daarom hebben we hier specifiek aandacht voor. Het streven is om doorgaande lijnen voor hulp en ondersteuning te bieden aan jongeren en hun gezin, los van de financiering. Bij de overgang van de Jeugdwet naar de Wmo moet dit

¹⁹ Enkele aanvullende zorg voorzieningen zijn zonder beschikking toegankelijk

²⁰ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2023-520455.html>

voor een jongere niet uitmaken. Wanneer jongeren jeugdhulp krijgen, maken we een plan voor het moment waarop ze 18 jaar worden. Wanneer jongeren behandeling krijgen vanuit Jeugd-GGZ dan betaalt de zorgverzekeraar deze behandeling als de jongere 18 is geworden door, voor de maximale duur van één jaar. We maken gebruik van enkele zorgaanbieders die zowel een contract vanuit de Jeugdwet als de Zorgverzekeringswet hebben, waardoor behandeling vóór en na de 18de verjaardag in die doorgaande lijn aangeboden kan worden. Een dak boven je hoofd hebben is een voorwaarde om goed te kunnen ontwikkelen. We bieden jongerenhuisvesting voor jongeren vanaf 18 jaar die (dreigend) dakloos zijn. Dit is bedoeld voor jongeren die in gemiddeld twee jaar voldoende vaardigheden kunnen leren om zelfstandig te participeren in de samenleving (eventueel met enige begeleiding). Ook zijn we onderdeel van het 'Weer Thuis op Walcheren convenant' wat bedoeld is voor onder andere jongeren die uit een verblijfsvoorziening komen. Dit convenant maakt mogelijk dat zij versnelt een huurwoning krijgen na uitstroom uit de verblijfsvoorziening. Voldoende inkomen hebben is eveneens een voorwaarde om te kunnen ontwikkelen. Er lopen momenteel twee pilots als het gaat om jongeren en bestaanszekerheid. Eén vanuit taken gerelateerd aan de Wmo 2015, in samenhang met taken vanuit de Participatiewet (Orionis) en hoe de samenwerking kan verbeteren. Daarnaast een pilot vanuit de gemeentelijke taak gericht op leerplicht en het behalen van een startkwalificatie, wat is belegd bij het RBL, in samenhang met de taken vanuit de Participatiewet. Er wordt in deze tweede pilot onderzocht of de opzet van een gezamenlijk jongerenloket mogelijk is.

Landelijk is de JIM aanpak ontstaan. JIM staat voor Jouw Ingebrachte Mentor. Bij deze aanpak worden jongeren gevraagd om binnen de groep mensen die ze al kennen en vertrouwen, iemand te vragen als hun mentor. Iemand die hen inspireert, energie geeft en dingen leert. Met als doel gezamenlijk te werken aan een stabiele groei voor de jongere. Uitgangspunt van de JIM aanpak is: 'met je eigen wortels groei je het mooist'. De mening van de mentor is zwaarwegend bij alle keuzes die vanuit zorg en welzijn samen met jeugdigen en hun ouders gemaakt worden. Een JIM aanpak kunnen we als gemeente niet zelfstandig implementeren. Alle instanties rondom een jongere moeten immers de JIM op waarde schatten, wil het succesvol kunnen zijn.

We onderzoeken of we in Middelburg kunnen gaan werken met een JIM aanpak.

C. We stellen veiligheid als prioriteit

We hebben in de gemeente Middelburg een toename wat betreft actieve casussen bij Veilig Thuis en we kennen hoge aantallen jeugdcriminaliteit. De toegang van Middelburg heeft korte lijnen met Veilig Thuis. Dit is bij wet (Jeugdwet en de WMO 2015) geregeld, onder andere in de verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling²¹. Er wordt ook nauw samengewerkt met Jeugdbescherming West Zeeland. Uitvoerenden van de toegang en de jeugdbescherming stemmen af hoe de samenwerking kan verbeteren, gefinancierd vanuit regionale innovatiemiddelen. Doel is om kinderen eerder in beeld te krijgen en om samen met gezinnen te komen tot passende hulp, zonder gedwongen kader. De zorgmakelaar, een regionale functie vanuit de Inkoop Jeugdhulp Zeeland, ondersteunt de Gecertificeerde Instellingen en de gemeentelijke toegangen bij de realisering van het noodzakelijke en passende jeugdhulpaanbod. Daarbij heeft de zorgmakelaar aandacht voor het kostenaspect van de meest efficiënte, doelmatige en passende hulpverlening. Middelburg participeert eveneens in het regionale expertiseteam Zeeland (RET Zeeland), onderdeel van de regionale inkoop jeugdhulp Zeeland. Wanneer een professional vastloopt met een hulpvraag, het niet om een gesloten plaatsing gaat, de zorgaanbieder en de toegang ook geen oplossing weten en het gezin akkoord is, kan het RET gevraagd worden om mee te denken in een oplossing.

Binnen het toekomstige SLT is de samenwerking met de veiligheidsketen een wezenlijk onderdeel.

²¹ <https://www.igj.nl/onderwerpen/meldcode-geweld-en-mishandeling>

D. We zorgen dat de meest kwetsbaren de juiste hulp krijgen (stuurdoel kwaliteit)

Het beheersbaar houden van het stelsel is al langer onder de aandacht. Er is een Regiovisie Jeugdhulp Zeeland 2023 - 2028 vastgesteld door de 13 Zeeuwse gemeenten. Deze Regiovisie is een doorvertaling van de Landelijke Hervormingsagenda. Dit heeft geleid tot allerlei (lopende) ontwikkelingen zoals een andere manier van jeugdhulp inkopen, uniformiteit in werken, beheersmaatregelen en de om- en afbouw van JeugdzorgPlus. Wat betreft de afbouw van JeugdzorgPlus biedt Juvent in Middelburg 'Kleinschalig verblijf met behandeling in Zeeland' als pilot, in lijn met de opdracht om grote verblijfsvoorzieningen voor jeugdigen om te bouwen naar kleinschalige vormen. Het gaat om twee locaties met 6 verblijfsplaatsen op iedere locatie.

Afgelopen jaren wordt er regionaal nagedacht hoe we slimmer jeugdhulp kunnen inkopen. Het hebben van minder gecontracteerde partijen is hier een voorbeeld van. Dat heeft ertoe geleid dat jeugdhulpaanbieders in Zeeland zijn samengevoegd in samenwerkingsverbanden²². Er kunnen nog meer veranderingen gestimuleerd worden door middel van inkoopcontracten. Hier komt een nieuwe Zeeuwse aanbesteding voor. Voor Middelburg is het van belang dat deze aanbesteding een rem zet op de alsmat stijgende kosten voor de geïndiceerde jeugdhulp. De gemeentelijke toegang is niet de enige wettelijke verwijzer. Huisartsen, jeugdartsen, medisch specialisten, rechters, jeugdbeschermers en jeugdreclasserders mogen ook naar jeugdhulp verwijzen. Daarom is het nodig dat we goed samenwerken met deze partijen. Hier wordt al in geïnvesteerd en dit zal komende jaren versterkt worden. In de regio zal gemeente Middelburg aandringen op een hervormingsgerichte aanbesteding die aansluit bij de inhoudelijke en financiële doelen van de Hervormingsagenda Jeugd.

Middelburg participeert in de ontwikkeling van een nieuwe Zeeuwse hervormingsgerichte aanbesteding voor jeugdhulp.

We hebben valide data nodig om op te kunnen sturen. Regionaal is hier een project voor gestart wat zich richt op de regionaal gecontracteerde jeugdhulp. We willen lokaal maar ook regionaal weten welke gemeente welke vormen van jeugdhulp inzet en hoeveel kosten hiermee gemoeid zijn.

We nemen deel aan het regionale Zeeuwse project lerende cyclus.

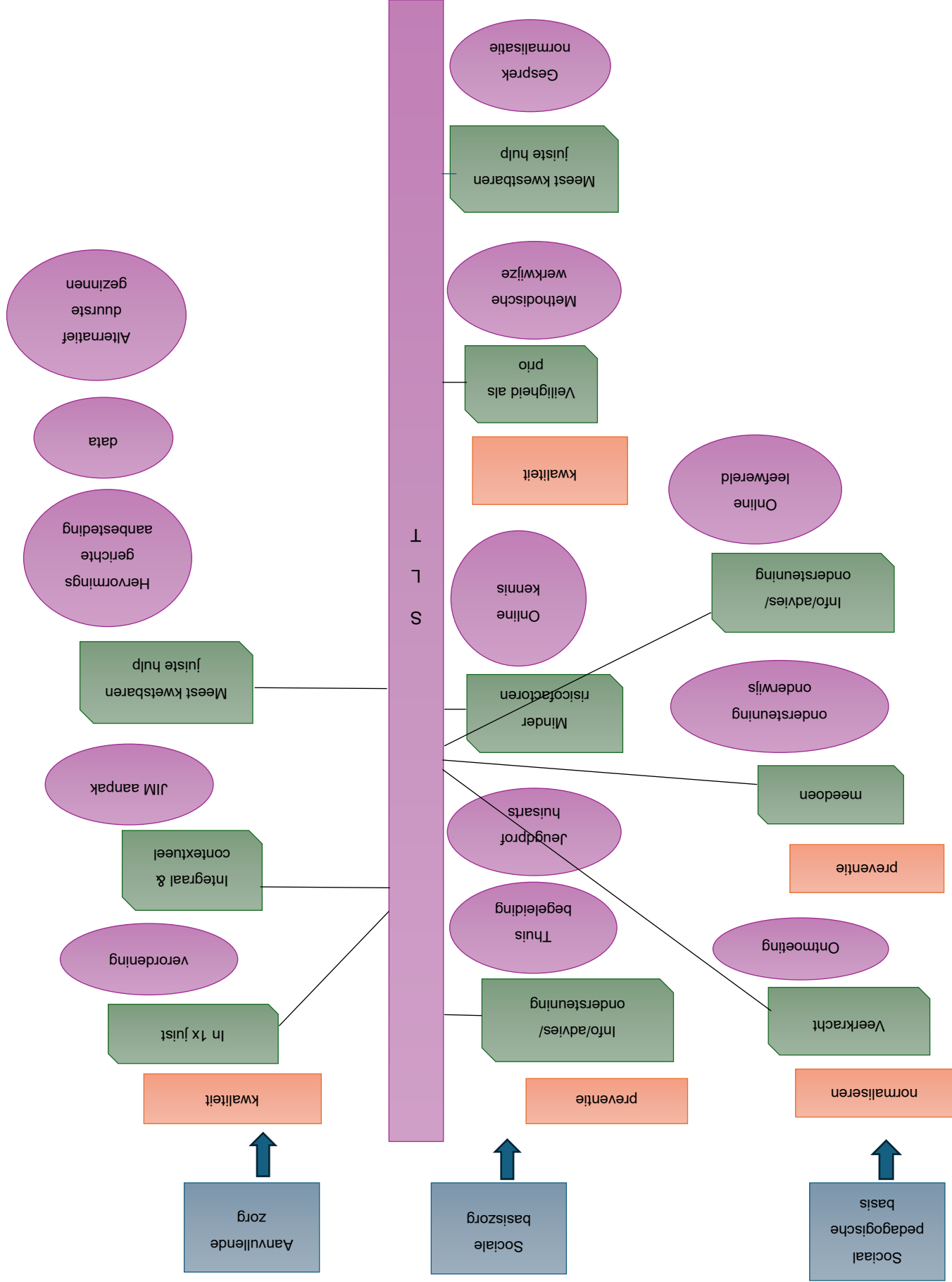
Hoewel ons hoofddoel inzetten op kwaliteit is, en 'het goede doen' voor jeugdigen en gezinnen, ontkomen we niet aan de vraag hoe we ons stelsel financieel houdbaar houden. Er zijn enkele gezinnen die langdurig veel zorg en ondersteuning krijgen. Juist voor die gezinnen moeten we weten of dat wat we doen leidt tot verbetering voor deze gezinnen.

We onderzoeken of we, in samenwerking met de Gecertificeerde Instellingen en Inkoop Jeugdhulp Zeeland, de gezinnen die de duurste zorg krijgen een beter en goedkoper alternatief aanbod kunnen doen.

Weergave beleidsdoelen, stuurdoelen en acties

Als we de beleidsdoelen (oranje), stuurdoelen (groen) en de bijbehorende acties (paars) per niveau van het Middelburgs model (sociaal pedagogische basis, sociale basiszorg, aanvullende zorg) onder elkaar zetten, ziet dit er als volgt uit.

²² Samenwerkingsverbanden - Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland

Bijlage 1) Landelijke ontwikkelingen

A. IZA, Gala en AZWA

Het Gezond en Actief Leven Akkoord – GALA, waarin de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), GGD GHOR Nederland, Zorgverzekeraars Nederland (ZN) en het ministerie van VWS gezamenlijk afspraken hebben gemaakt op het gebied van gezondheid en welbevinden, is op 3 februari 2023 door deze partijen ondertekend. Dit akkoord omvat afspraken over het bereiken van een gezonde generatie in 2040: weerbare, gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis. Op basis van dit akkoord ontwikkelen gemeenten een samenhangende lokale aanpak op het gebied van gezondheid, sport en bewegen én de sociale basis.

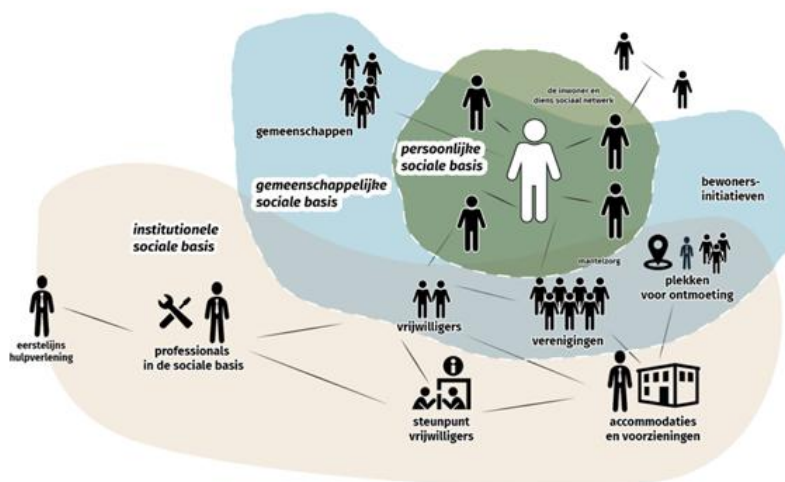
De VNG heeft in november 2024 tijdelijk de gesprekken over het IZA stilgelegd vanwege het ontbreken van gelijkwaardige uitgangspunten en financiële randvoorwaarden. In februari 2025 zijn de gesprekken hervat, mede in het kader van het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA), dat inzet op bredere samenwerking, betere toegang tot zorg en het versterken van het sociaal domein.

Deze afspraken vragen om actie van zorgprofessionals én samenwerkingspartners. Er wordt gewerkt met een ketenaanpak. Dat is een effectieve werkwijze waarin zorg- en welzijnsverleners, gemeenten en andere partners intensief samenwerken. Zo bundelen we onze krachten om mensen sneller, gericht en beter te ondersteunen.

De ketenaanpakken richten zich op vijf belangrijke thema's in de zorg, waarvan 2 relevant voor jeugdigen: Kansrijke Start (ondersteuning voor een gezonde eerste levensfase) en Kind naar Gezonder Gewicht (samen bouwen aan een gezondere jeugd).

B. De sociale basis versterken

De sociale basis is niet maakbaar en de invloed van de (lokale) overheid is beperkt. Wel zijn er bouwstenen die we kunnen beïnvloeden die bijdragen aan een sterke pedagogische basis²³ zoals bestaanszekerheid, eigen regie en inclusie.

C. Positieve gezondheid

De term positieve gezondheid is breed gedragen in het medische en het sociale domein. Voor dit beleidskader hanteren we de definitie van Machteld Huber. Zij ontwikkelde, samen met de Gezondheidsraad en ZonMw een nieuw, dynamisch concept van gezondheid, gebaseerd op veerkracht, functioneren en eigen regie. Het accent ligt niet op ziekte, maar op mensen zelf en op wat hun leven

²³ De sociale basis versterken, investeren in de toekomst | Movisie

betekenisvol maakt. De definitie luidt: 'Gezondheid als het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven'. Deze visie op gezondheid maakt mogelijk dat op een andere manier naar jeugdhulp wordt gekeken.

D. Dekkend jeugdhulp landschap

Het Rijk heeft gesteld dat de reikwijdte van de jeugdhulpplicht kan worden afgebakend om instroom in de jeugdzorg beheersbaar te houden.

Landelijk trends in 2023²⁴:

- Aan het begin van deze eeuw maakte 1 op de 27 jeugdigen onder de 18 jaar gebruik van jeugdzorg. Dat steeg al snel naar 1 op de 10 in 2015 en 1 op de 7,5 op dit moment.
- De uitgaven van de jeugdzorg zijn flink gestegen (ook door stevige administratieve lasten). In 2019 werd circa €1,9 mld. meer uitgegeven dan in 2015. Dit is een stijging van zo'n 50%.
- Landelijk is het aantal jongeren met jeugdzorg met 23% gestegen tussen 2015 en 2022. Jeugdigen zitten langer in jeugdzorg.
- De gemiddelde trajectduur is in 2021 ten opzichte van 2015 met 35% gestegen bij jeugdhulp zonder verblijf.
- We zien een stijging in vraag en aanbod van individuele ambulante hulp.
- Sinds 2015 zijn er 1.500 nieuwe jeugdhulpaanbieders bijgekomen.
- Wachlijsten groeien.

²⁴ Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028

Jeugdhulp willen we inzetten als het een meerwaarde heeft voor kinderen. Gemeenten zijn verplicht jeugdhulp te bieden als ouders of hun netwerk het zelf niet aankunnen. De Jeugdwet schrijft niet precies voor welke voorzieningen dit zijn. In de verordening van Middelburg staat welke hulp beschikbaar is en onder welke voorwaarden. Het Rijk stimuleert meer samenwerking tussen jeugdhulp en bijvoorbeeld onderwijs, zodat ondersteuning efficiënter wordt. Daarnaast is een wetsvoorstel aangenomen om de beschikbaarheid van specialistische jeugdzorg te verbeteren, met verplichte regionale samenwerking²⁵. Gemeenten wordt geadviseerd om meer in te zetten op kwaliteit en monitoring, met aandacht voor het hele gezin (integrale aanpak).

E. Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming

Het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming is een gezamenlijk programma van het ministerie van Justitie en Veiligheid en het ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport samen met de VNG. Dit toekomstscenario schetst de kind- en gezinsbescherming voor de periode 2026 tot 2031. Met het Toekomstscenario wordt het huidige stelsel van kind- en gezinsbescherming en de aanpak huiselijk geweld verbeterd. Het is gericht op gezinnen met kinderen en ook op volwassenen zonder kinderen, voor wie sociale veiligheid een thema is. Er wordt gewerkt vanuit vier basisprincipes:

- Gezinsgericht
- Rechtsbeschermend & transparant
- Lerend
- Eenvoudig.

De behoeften van kinderen, gezinnen en huishoudens staan centraal. Vanuit het toekomstscenario wordt het Stevige Lokale Team uitgebreid met de component sociale veiligheid.

F. JeugdzorgPlus

JeugdzorgPlus is gesloten jeugdhulp. Die jeugdhulp is bedoeld voor jongeren tot 18 jaar, met gedragsproblemen die zo erg zijn dat de jongere een gevaar is voor zichzelf of voor anderen, waarbij de jongeren zich onttrekken aan hulp. De vrijheid van een jongere wordt ontnomen door een machtiging van een kinderrechter. Er ligt een landelijke visie op gesloten jeugdhulp. Jeugdigen met complexe en meervoudige problemen verdienen passende zorg en goed onderwijs in een beschermende omgeving. Het liefst thuis of in een zo thuis mogelijke omgeving zoals een pleeggezin of een gezinshuis. Als dat niet kan, dan wonen zij in een kleinschalige voorziening. De staatssecretaris spreekt de ambitie uit om de huidige grootschalige gesloten jeugdhulpinstellingen om te bouwen naar kleinschalige voorzieningen en om in 2030 zo dicht mogelijk te komen bij nul gesloten plaatsingen. Hier is landelijk een uitvoeringsplan op gemaakt. Deze ambitie is gebaseerd op de constatering dat veel jongeren de gesloten jeugdhulp ervaren als te repressief, onveilig en weinig liefdevol²⁶. De grootschalige vormen van verblijf (niet gesloten) voor jeugdigen zijn ook niet passend gebleken²⁷. Daarom worden grootschalige verblijfvoorzieningen omgebouwd naar kleinschalige voorzieningen. In Zeeland noemen we dit 'hoogcomplexe casuïstiek thuis nabij'.

G. Arbeidskrapte

Arbeidskrapte is in heel Zeeland een probleem. Er is te weinig arbeidspotentieel²⁸. Arbeidskrapte komt voor bij alle functies binnen het sociaal domein, zoals bijvoorbeeld de zorgprofessional, de beleidsmedewerker, de wijkagent en de onderwijzer. De Zeeuwse Zorg Coalitie heeft dit nader uitgewerkt en hier een plan voor gemaakt²⁹.

²⁵ <https://vng.nl/wetsvoorstellen/wet-verbetering-beschikbaarheid-jeugdzorg>

²⁶ [Kijk op JeudzorgPlus](#)

²⁷ [Zorgen om hulpaanbod voor jongeren met complexe problematiek- eindrapport met jongerenversie | Rapport | Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd](#)

²⁸ [infographic-onbenut-arbeidspotentieel-zeeland-2023.pdf](#)

²⁹ [Deltaplan: Arbeidsmarkt zorg en welzijn - Zeeuwse Zorg Coalitie](#)

Bijlage 2) Lokale cijfers

A. Bevolking

Gemeente Middelburg telt in 2025 50.167 inwoners. Dit betreffen ruim 22.000 huishoudens en er wonen ongeveer 9.000 minderjarigen.

Volgens de provinciale prognose Zeeland 2022 (STEC groep) waren er in 2022 in Middelburg 6980 gezinnen. In 2042 is de prognose van STEC dat er een groei is van bijna 11%, wat resulteert in 7725 gezinnen.

B. Sociaaleconomische status

Er is een relatie tussen de sociaaleconomische status (SES) van de wijk en de mate van gezondheid van inwoners in die wijk. Dit is onder andere aangetoond door een onderzoek van de GGD in Zeeland³⁰. De gemiddelde SES-WOA-score (sociaaleconomische status, berekend op basis van welvaart, opleiding en arbeid) voor heel Nederland is 0. Bij een hogere score zijn de inwoners welvarender en/of hoger opgeleid en/of langduriger aan het werk. Bij een lagere score zijn de inwoners minder welvend en/of lager opgeleid en/of korter aan het werk dan gemiddeld. Deze scores kunnen gebruikt worden als verklarende variabele in onderzoeken naar verschillen tussen wijken op het gebied van bijvoorbeeld leefbaarheid, brede welvaart, participatie, welzijn, gezondheidsverschillen, gebruik van gezondheidsvoorzieningen, onderwijs, gedrag en leefstijl. In Middelburg hebben de volgende wijken een lage sociaaleconomische status volgens cijfers van het CBS in 2023:

- Markt in wijk Binnenstad (-0,247);
- Poelendaele in wijk Stroomwijk 't Zand (-0,559);
- Stroomwijk in wijk Stroomwijk 't Zand (-0,223);
- Magistraatwijk II in wijk Middelburg Zuid (-0,499);
- Dauwendaele I in wijk Dauwendaele (-0,433);
- Edelstenenbuurt in de wijk Dauwendaele (-0,437).

Er zijn in Middelburg eveneens wijken met een hoge SES score zoals bepaalde wijken in Arnemuiden, de Mortiere, Veerse Poort, bepaalde wijken in Sint Laurens, Toorenvliedt, Erasmuswijk en Brigdamme.

C. Onveiligheid

Voorlopige cijfers van het CBS geven aan dat in 2024 Veilig Thuis 365 keer een melding heeft ontvangen over Middelburgse gezinnen. Dit betrof 255 unieke casussen. 190 van deze 365 meldingen ging over kindermishandeling. Dit betrof 135 unieke casussen.

CBS-cijfers geven aan dat 17 per 1000 inwoners van 12 tot en met 17 jaar in Middelburg werden verwezen naar Halt in 2024. Landelijk ligt dit aanzienlijk lager. Halt wordt ingezet wanneer jongeren een licht strafbaar vergrijp plegen op verwijzing van de politie of de leerplichtambtenaar. Bij Halt krijgen deze jongeren een passende Halt straf. Zo hoeven deze jongeren niet in aanraking te komen met het openbaar ministerie.

Er zijn in 2024 119 politie zorgmeldingen opgesteld van minderjarigen. Dat wil zeggen dat politie betrokken was bij een incident en niet acute zorgen over minderjarigen heeft gemeld bij het Zorg- en Veiligheidshuis.

In 2024 zijn er 5 Middelburgse jeugdigen gesloten geplaatst.

Het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming heeft tot doel hulp en bescherming aan kinderen en volwassenen zodanig te organiseren, dat de veiligheid in gezinnen en huishoudens verbetert, de betrokkenen zich beter gezien en gehoord voelen en er minder gedwongen maatregelen nodig zijn. Vanuit

³⁰ Sociaaleconomische gezondheidsverschillen in beeld - Rapportage GGD Zeeland

de jeugdwet waren gemeenten altijd al verplicht om beleid te hebben op de uitvoering van de kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering, net als een samenwerking met Veilig Thuis.

D. Scheidingen

Volgens landelijke cijfers van het CBS scheidden in 2023 de ouders van 22.796 kinderen na een huwelijk. Daarnaast zijn er jaarlijks naar schatting ruim 20.000 kinderen van wie de ouders uit elkaar gaan zonder dat ze getrouwd waren.

Het is een landelijke tendens³¹ dat kinderen van gescheiden ouders problemen ondervinden bij het opgroeien wanneer het ouders onvoldoende lukt om goed ouderschap weg te zetten na een scheiding.

Kind in Scheiding Zeeland (KisZ) heeft in de periode juli 2024 t/m maart 2025 aan 31 Middelburgse gezinnen advies gegeven.

E. Gebruik aanvullende zorg

CBS-cijfers geven aan dat in Middelburg 13,9% van de jongeren tot 18 jaar jeugdhulp ontving in de tweede helft van 2023, vergeleken met 11,7% landelijk.

Jongeren met Jeugdhulp - % van jongeren tot 18 jaar

	1e helft 2023	2e helft 2023	1e helft 2024*	2e helft 2024*
Gem. Middelburg	13,7%	13,9%	14,7%	15,0%
Nederland	11,7%	11,7%	11,7%	11,5%

Bron: Waarstaatjegemeente.nl, CBS – Indicatoren jeugdhulp in natura

*Cijfers van 2024 zijn voorlopig. Beschrijving: In percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari. Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014), en in natura door de zorgaanbieder is geleverd. PGB gefinancierde hulp en zorg valt hier dus buiten.

De meerjarenbegroting voor kosten regionaal gecontracteerde jeugdhulp is als volgt:

Kostenplaats	Kpl omschr	Grootboek	2026	2027	2028	2029
64770	IJZ toegang	44400	294,935	307,617	318,999	330,802
Totaal uitvoeringskosten			294,935	307,617	318,999	330,802
64770	IJZ toegang	44370	1,517,651	1,563,180	1,610,075	1,658,378
64771	IJZ Jeugdhulp ambulant	44370	11,556,360	11,903,051	12,260,143	12,627,947
64772	IJZ jeugdhulp met verblijf regionaal	44370	11,371,678	11,712,828	12,064,213	12,426,140
64773	IJZ jeugdhulp landelijk verblijf	44370	1,002,620	1,032,699	1,063,681	1,095,591
64774	IJZ jeugdbescherming	44370	1,711,789	1,763,143	1,816,037	1,870,519
64775	IJZ jeugdreclassering	44370	282,104	290,567	299,284	308,262
64776	IJZ jeugd coördinatie en beleid	44370	37,636	38,766	39,927	41,125
Totaal ZIN			28,069,708	28,919,468	29,791,358	30,689,566
63719	stelpost uitk onderzoek jeugdzorg	43340	-	-	-1,000,000	-2,100,000
Totaal Taakstelling			-	-	-1,000,000	-2,100,000
Totaal			28,364,643	29,227,085	29,110,357	28,920,368

³¹ Steeds minder kinderen met jeugdbescherming | Nederlands Jeugdinstituut

Bijlage 3) Verschillende wetten toegelicht

Jeugdwet

De Jeugdwet regelt hoe hulp aan kinderen en gezinnen in Nederland georganiseerd is. Dat kan behandeling van een kind zijn, opvoedhulp aan ouders, maar ook ondersteuning door het sociaal team. Ook de jeugdbescherming en jeugdreclassering vallen onder de Jeugdwet. Het doel van de jeugdwet is om het probleemoplossend vermogen van kinderen, jongeren, hun ouders en hun sociale omgeving te versterken, om de opvoedvaardigheden van ouders en het opvoedkundig klimaat van de sociale omgeving te bevorderen. Preventie en vroegsignalering zijn ook doelen die vallen onder de jeugdwet.

In de jeugdwet staan de taken van gemeenten. Deze bestaan onder andere uit:

- Het signaleren en ondersteuning bieden bij opgroei- en opvoedproblemen, psychische problemen en stoornissen;
- Het versterken van het opvoedkundig klimaat in gezinnen, wijken, buurten, scholen en kinderopvang;
- Het bevorderen van de opvoedvaardigheden van de ouders;
- Het bieden van jeugdhulp van goede kwaliteit;
- Het organiseren van jeugdbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering

Gemeenten hebben een jeugdhulpplicht. Dit houdt in dat gemeenten verplicht zijn om jeugdhulp te bieden in situaties waar kinderen, jongeren en ouders dit nodig hebben. Bijvoorbeeld aan jongeren met psychische of gedragsproblemen. Door die verplichting, moeten gemeenten in ieder geval de jongere adviseren welke hulp het beste past, samen met de jongere de goede vorm van jeugdhulp kiezen en zorgen dat de gekozen jeugdhulp ook echt beschikbaar is en wordt geboden.

Wet passend onderwijs

Het doel van de Wet passend onderwijs is dat alle kinderen een plek krijgen op een school die past bij hun kwaliteiten en mogelijkheden. Ook als zij extra ondersteuning nodig hebben. In de gemeente Middelburg zijn er 21 primaire onderwijs scholen, waarvan 18 basisonderwijs scholen en 3 speciaal basisonderwijs scholen. Deze scholen bieden 4459 leerlingen scholing³². Er zijn 9 locaties voor voortgezet onderwijs in Middelburg (7 scholen). Deze scholen bieden 2310 leerlingen scholing. Middelburgse jongeren gaan ook naar Vlissingen, Goes en Krabbedijke voor voortgezet onderwijs³³.

Scholen in dezelfde regio werken samen in een samenwerkingsverband. Een samenwerkingsverband is verplicht hun ondersteuningsplan af te stemmen op het beleidsplan over jeugdhulp van de gemeente. Soms is het ook nodig dat onderwijs, jeugdhulp en gemeente afstemmen rondom individuele ondersteuning. In de Wet voortgezet onderwijs staan bepalingen over regels en afspraken voor scholen en op welke wijze zij dienen samen te werken met onder andere gemeenten. Omdat onderwijs een belangrijk middel is om later in de maatschappij een baan te krijgen is al in 1969 een leerplichtwet opgesteld. Hierin staan de rechten en plichten van ouders, leerlingen en schooldirecteuren precies aangegeven. Met deze wet wordt gewaarborgd dat alle jongeren in Nederland aan het onderwijs kunnen en zullen deelnemen. Het doel van de leerplichtwet is dat jongeren zo goed mogelijk worden toegerust met kennis en vaardigheden die zij nodig hebben om een zelfstandige plek in de samenleving te verwerven. Leerlingen van 5 tot 16 jaar zijn leerplichtig. Jongeren tussen de 16 en 18 jaar die nog geen startkwalificatie hebben behaald zijn kwalificatieplichtig. De Rijksoverheid wil voorkomen dat jongeren tussen de 12 en 23 jaar zonder startkwalificatie van school gaan (voortijdig schoolverlaten). Met een actieplan werkt het Rijk aan het aanpakken van de structurele oorzaken van voortijdig schoolverlaten.

³² <https://allecijfers.nl/basisscholen-overzicht/middelburg/>

³³ [Middelbare scholen gemeente Middelburg | AlleCijfers.nl](#)

Wet publieke gezondheid

De publieke gezondheidszorg richt zich op de zorg voor de gezondheid van de samenleving en risicogroepen. Kenmerkend voor de publieke gezondheidszorg is dat er sprake is van een maatschappelijke hulpvraag. De wet onderscheidt collectieve preventie, infectieziektebestrijding en jeugdgezondheidszorg. Samenhang tussen deze taken is van belang. De gemeente heeft op basis van deze wet de taak te zorgen voor een stabiele en goed samenwerkende openbare gezondheidszorg.

In Zeeland hebben we de volgende taken bij de GGD belegd. De eerste kolom zijn taken die bij de GGD belegd moeten worden, de tweede kolom zijn wettelijke taken die niet perse bij de GGD belegd hoeven te worden. De derde kolom zijn bovenwettelijke taken die bij de GGD belegd zijn.

Taken GGD Zeeland (januari 2025)		
Wettelijk GGD	Wettelijk	Aanvullend
• Seksuele gezondheid • Infectieziekte bestrijding (waaronder pandemische paraatheid) • TBC bestrijding • Technische hygiënezorg • Toezicht Kinderopvang • Medische milieukunde • Veiligheid (GGD als crisisdienst) • Advies publieke gezondheid • Onderzoek publieke gezondheid • Publieke gezondheid asielzoekers	• Toezicht Wmo • Jeugdgezondheidszorg (JGZ) • Rijksvaccinatieprogramma • Neonatale screening • Verwijsindex • Meld- en Actiepunt Bemoelzorg • Forensische geneeskunde • Veilig Thuis • Publieke gezondheid asielzoekers (JGZ)	• Preventieve maatregelen risicogroepen • Medisch- en verpleegkundig advies • Integrale vroeghulp • Nu niet zwanger • Deelname academische werkplaatsen • Aanvullende diensten JGZ

Wet langdurige zorg (Wlz)

De Wet langdurige zorg regelt zware, intensieve zorg voor kwetsbare ouderen, mensen met een handicap en mensen met een psychische aandoening. De Wet langdurige zorg regelt zorg voor mensen die levenslang en levensbreed ondersteuning nodig hebben, thuis of in een zorginstelling. Het gaat om zorg en toezicht voor onbepaalde tijd, 24-uur per dag. Het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) beoordeelt of iemand in aanmerking komt voor zorg uit de Wlz. Kinderen en jongeren kunnen soms in aanmerking komen voor deze zorg. Dat is mogelijk wanneer er sprake is van een verstandelijke beperking, lichamelijke ziekte of beperking en/of een zintuiglijke beperking met een diagnose van een arts of een GZ-psycholoog. Door de aandoening of ziekte moet er dag en nacht iemand bij de jeugdige in de buurt zijn. Als er niemand is, kan er iets ernstig misgaan. Het moet duidelijk zijn dat de jeugdige dit het hele leven nodig heeft. In Zeeland waren er in 2023 135 minderjarigen met een Wlz indicatie in natura. Al deze indicaties zijn afgegeven op een ZZP indicatie verstandelijk gehandicapten. Van deze 135 jeugdigen ontvangen er 115 een volledig pakket thuis. Dat wil zeggen dat zij thuis wonen³⁴.

Zorgverzekeringswet

Iedereen die in Nederland woont of werkt, heeft recht op zorg. De Zorgverzekeringswet steunt op het principe van solidariteit. Ongeacht inkomen, leeftijd of gezondheidstoestand, heeft iedereen gelijke toegang tot betaalbare zorg die wordt gedekt door het basispakket van de zorgverzekering. Minderjarige kinderen zijn bij hun ouders meeverzekerd bij de zorgverzekering.

³⁴ StatLine - Personen met gebruik Wlz-zorg in natura; leveringsvorm, zzp/zorgvorm, regio

Wmo 2015

Gemeenten moeten ervoor zorgen dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen en zijn verantwoordelijk voor de ondersteuning van mensen die niet op eigen kracht zelfredzaam zijn. Het gaat bijvoorbeeld om:

- Begeleiding en dagbesteding;
- Ondersteuning om de mantelzorger tijdelijk te ontlasten;
- Een plaats in een beschermde woonomgeving voor mensen met een psychische stoornis;
- Opvang in geval van huiselijk geweld en mensen die dakloos zijn.
- Taken ten aanzien van huiselijk geweld en kindermishandeling
 - Veilig Thuis organiseren (meld- en adviespunt, onderzoek, advies, coördinatie);
 - Samenwerking bevorderen tussen betrokken partijen zoals hulpverlening, politie, onderwijs en aanbieders.
 - Regierol bij de aanpak: van signalering tot nazorg.
 - Toegang tot hulp regelen voor slachtoffers, plegers en betrokkenen;
 - Preventie & vroegsignalering stimuleren zoals voorlichting, training en bewustwording.

Participatiewet

Het uitgangspunt van de Participatiewet is dat iedereen naar vermogen deelneemt (participeert) aan de samenleving en zoveel mogelijk in het eigen onderhoud voorziet. Het voornaamste doel van de Participatiewet is om zoveel mogelijk mensen met arbeidsvermogen naar werk toe te leiden of te ondersteunen bij het werk. Hierbij gaat de voorkeur uit naar betaald werk. Het tweede doel van de Participatiewet is zorgen dat iedereen een inkomen heeft. De Participatiewet geeft een (aanvulling op het) inkomen tot het sociaal minimum. Er bestaat alleen recht op een bijstandsuitkering (sociale bijstand) voor zover er geen andere, voorliggende, wettelijke regeling is. De bijstand is namelijk het laatste vangnet.

Bijlage 4) Resultaten GGD monitor

De Gezondheidsmonitor Jeugd is in het najaar van 2023 afgenomen onder jongeren in klas 2 (ongeveer 13 - 14-jarigen) en 4 (ongeveer 15 - 16-jarigen) van het regulier voortgezet onderwijs. Resultaten zijn in mei 2024 gepubliceerd. Deze monitor geeft inzicht in de gezondheid, het welzijn en de leefstijl van middelbare scholieren in Zeeland. Het gaat met het merendeel van de Middelburgse jongeren goed. Zo scoren zij bijvoorbeeld positief op thuis rond kunnen komen, een goede gezondheid, thuis bij ouders of bij vrienden terecht kunnen met een probleem en zich thuis voelen in de buurt. Het deel van de Middelburgse jeugd dat minder goed scoort, groeit. De GGD vat samen 'Het gaat steeds slechter met de gezondheid van de Zeeuwse jeugd. Jongeren ervaren hun gezondheid slechter, ervaren meer stress en zitten minder lekker in hun vel. Daarnaast zien we een toename van ongezond gedrag, zoals roken en vaperen. Alcoholgebruik onder Zeeuwse jongeren blijft onveranderd hoog. Andere verontrustende ontwikkelingen zijn de verminderde acceptatie van homoseksuele jongeren en transpersonen en een toename in pesten.' Er is concluderend nog winst te behalen op positieve gezondheid om veerkrachtig te kunnen opgroeien. Door de afname van positieve gezondheid is het te verwachten dat meer jeugdigen een beroep doen op sociale basiszorg of op aanvullende zorg.

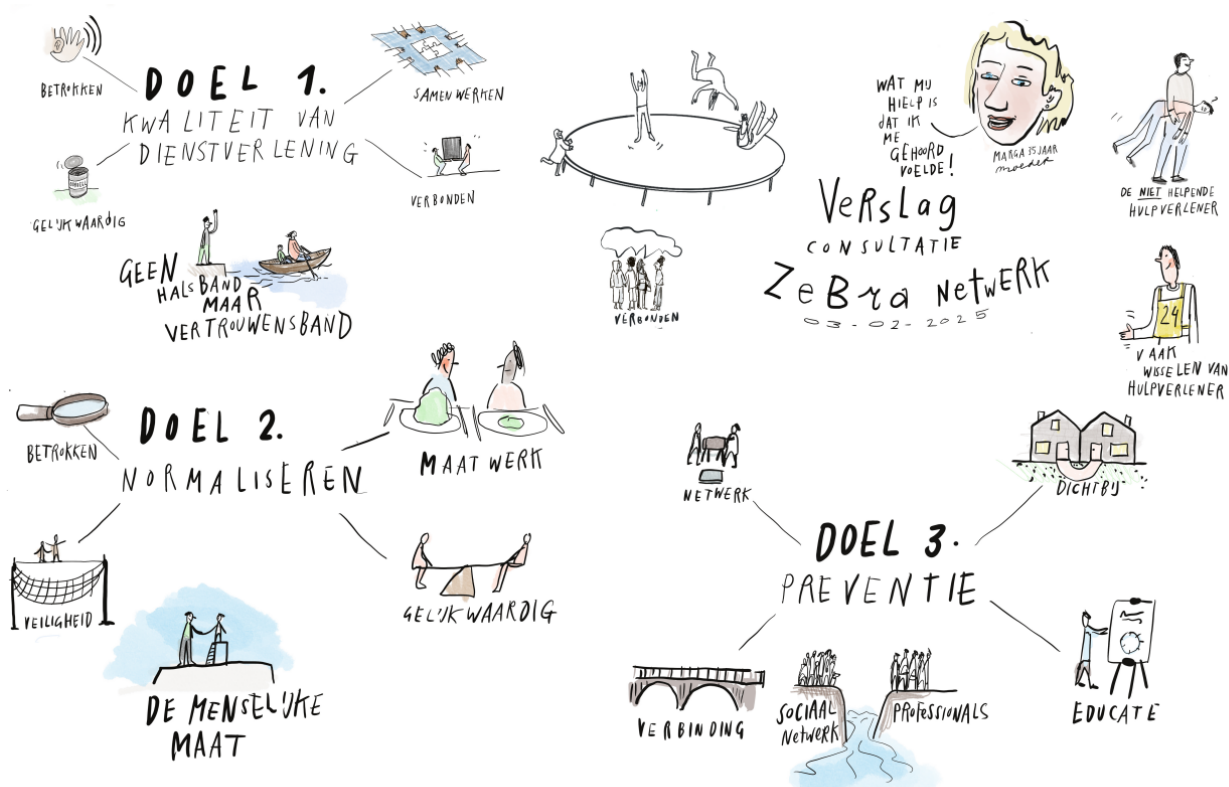
- In 2023 ervoer 5% thuis enige of grote moeite met rondkomen. Dat is één procent meer ten opzichte van 2022. Dit is gelijk aan het Zeeuwse gemiddelde.
- In 2023 gaf 13 procent aan de afgelopen 3 maanden gepest te zijn op school. Het gemiddelde in Zeeland lag op 15%. 11% geeft aan de afgelopen 3 maanden online te zijn gepest.
- 79% ervaart een goede gezondheid, waar dit in 2019 nog 84% was. 73% voelt zich meestal gelukkig waar dat in 2019 nog 80% was. Meisjes scoren lager dan jongens en vmbo scoort lager dan havo/vwo.
- 50% voelt zich vaak gestrest, waar dat in 2019 nog 44% was. Zeeuwse jongeren hebben vaker suïcidegedachten dan gemiddeld in Nederland. 5% van de jongeren in Middelburg heeft er in de laatste 12 maanden vaak of heel vaak serieus over gedacht een eind te maken aan zijn/haar leven.
- 31% heeft zich eenzaam gevoeld in de laatste 4 weken. Dit is een afname ten opzichte van 2021 waar het nog 34% was. 78% geeft aan terecht te kunnen bij ouders met een probleem en 70% bij vrienden. De helft, 50%, heeft veel vertrouwen in de eigen toekomst. 36% heeft matig tot redelijk vertrouwen in de eigen toekomst.
- 78% voelt zich thuis in de buurt. 22% voelt zich soms tot vaak onveilig.
- 69% sport wekelijks bij een sportclub, 86% is wekelijks actief in de vrije tijd en 91% fietst of loopt iedere dag naar school of stage.
- Als we kijken naar voeding dan ontbijt 55% ieder dag, 77% drinkt dagelijks minimaal 1 glas water, 72% drinkt bijna nooit energiedrankjes (ten opzichte van 82% in 2019).
- 16% is de afgelopen 4 weken wel eens dronken geweest en 18% heeft de afgelopen 4 weken 5 of meer glazen alcohol gedronken bij één gelegenheid. 28% heeft de afgelopen 4 weken alcohol gedronken (In Zeeland is dit 33%), ten opzichte van 31% in 2021 maar 27% in 2019. De houding van ouders omtrent het alcoholgebruik van de jongere en de beschikbaarheid van alcohol thuis speelt een rol. Een goedkeurende houding van ouders is een risicofactor. Er zijn geen verschillen in de houding van ouders tussen jongens en meisjes en vmbo- en havo-vwo leerlingen.
- Wekelijks rookt 10%. In 2019 was dit 6%. 11% gebruikt wekelijks een e-sigaret (vape). Roken is veruit de belangrijkste leefstijlfactor waardoor mensen ziek worden of komen te overlijden. Als je op jonge leeftijd begint met roken, is de verslaving vaak sterker en is de kans op succesvol stoppen kleiner dan wanneer je op latere leeftijd begint met roken. 11% heeft ooit wiet of hasj gerookt. In de afgelopen 4 weken hasj of wiet gebruiken betrof 7%. Zeeuwse jongeren gebruiken vaker wiet of hasj in vergelijking met het gemiddelde in Nederland.
- 25% vindt transpersonen (meisjes die zich een jongen voelen, of jongens die zich een meisje voelen) normaal. Dat is een afname sinds 2021 (46%). 25% vindt transpersonen verkeerd. In 2021

was dat 13%. Homo acceptatie is afgenomen. Er was sprake van een lichte toename bij het eerlijk uit kunnen komen van de geaardheid op school, namelijk 13% in 2019 naar 17% in 2021. In 2023 betreft dit 9%.

- 13% loopt risico op problematisch social media gebruik;
- 6% heeft een seksuele ervaring tegen de wil gehad.

De belangrijkste conclusies van dit interview zijn dat er op dit moment te weinig betrokkenheid van jeugdhulpverleners wordt ervaren en dat er te weinig wordt gekeken naar, en samengewerkt met de kracht van de eigen sociale omgeving. Het is belangrijk dat er maatwerk is en dat verschillende casussen niet over één kam worden geschoren.

Hieronder een visuele weergave³⁵.

32

Bijlage 6) Enquête Middelburg Ontmoet

Samenvatting enquête jeugd, ingevuld door 348 jongeren.

Demografische gegevens

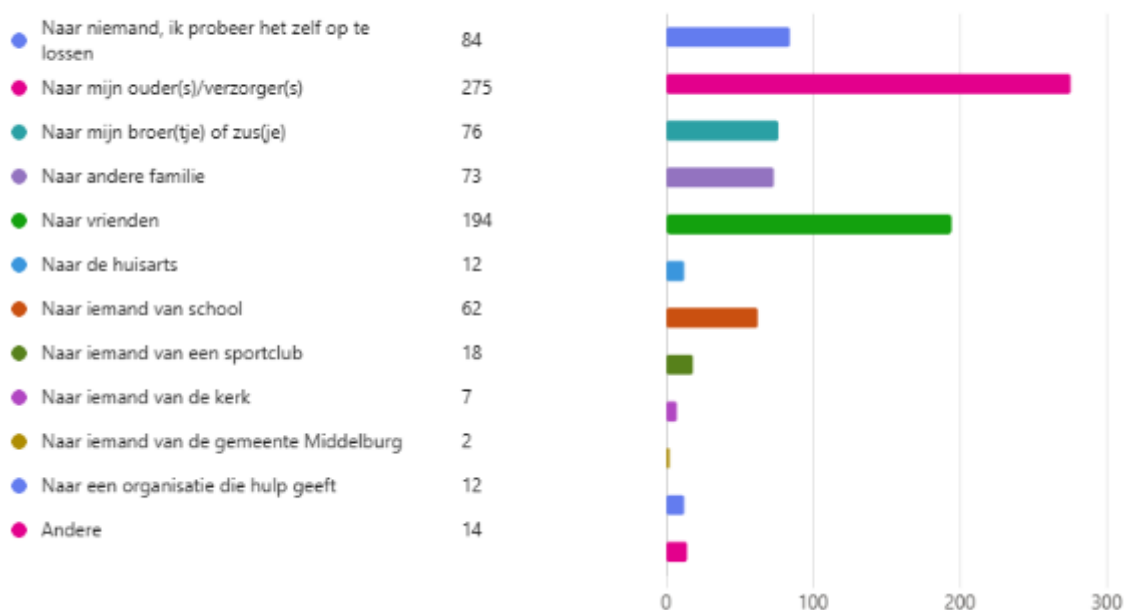
De enquête voor jongeren is uitgezet onder jongeren in de leeftijd van 10 tot 18 jaar. Er is een goede verdeling van respondenten over de verschillende leeftijden heen. Daarnaast zijn er twee respondenten van 9 jaar oud die de enquête hebben ingevuld. Dit komt omdat we langs zijn geweest bij groepen 7 en 8 van verschillende Middelburgse basisscholen, waarbij het ook mogelijk was dat kinderen jonger dan 10 jaar oud in de groep zaten.

Van de jongeren geeft 50% aan jongen te zijn, 49% meisje te zijn, en 1% geeft aan geen jongen of meisje te zijn. Veruit de meeste jongeren komen uit de stad Middelburg. Verder komen er ook jongeren uit Arnhem, Sint Laurens, Nieuw- en Sint Joosland of andere omliggende gemeenten.

Resultaten enquête

Wat opvalt is dat een groot deel van de jongeren graag ondersteuning wenst van de belangrijke personen om hen heen, dus bijvoorbeeld ouders, familie of vrienden. Van jongeren die 'andere' hebben ingevuld bij de vraag, geeft het merendeel aan naar een (huis)dier te gaan voor steun als zij problemen of zorgen hebben.

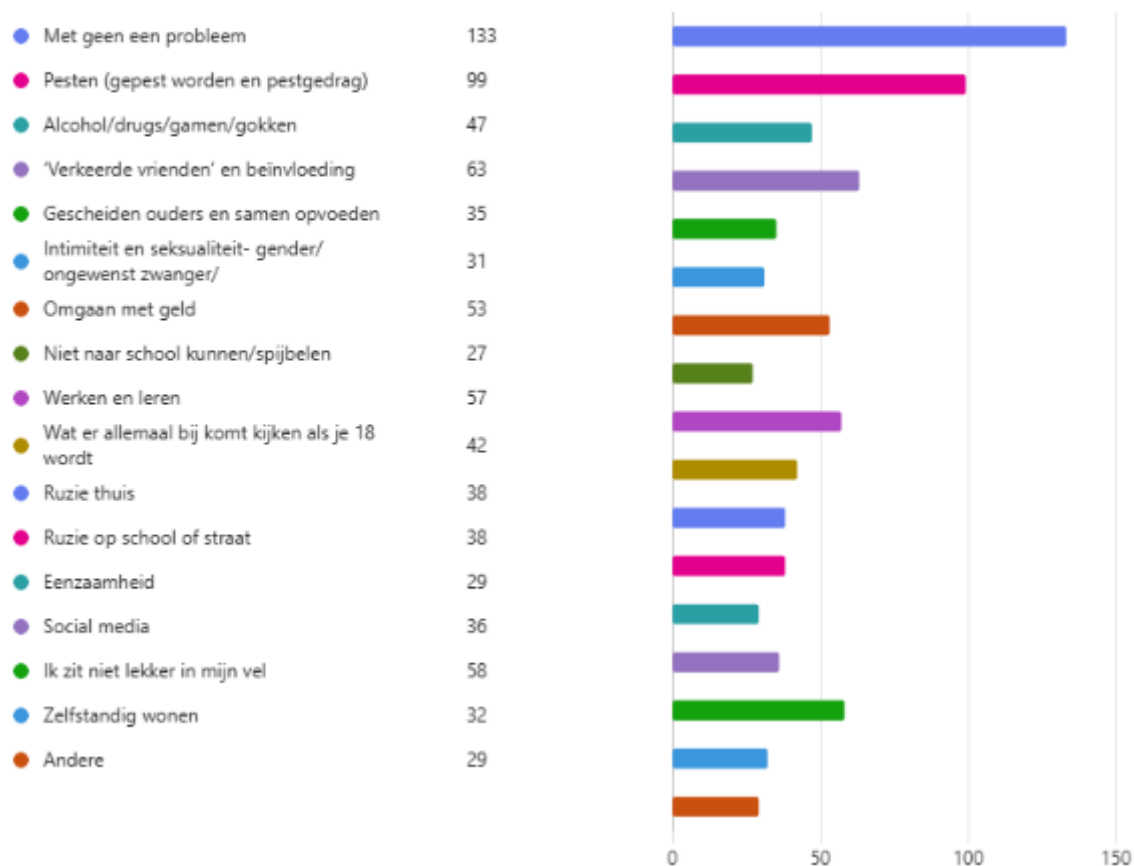
5. Als je ergens mee zit, waar ga je dan met je probleem of zorgen naartoe?

Veel jongeren vinden het belangrijk dat informatie online vindbaar is. Ze willen graag anoniem en digitaal contact kunnen hebben wanneer hulp vragen bij ouders of vrienden niet mogelijk is. Juist omdat jongeren ook aangeven dat zij het moeilijk vinden om te praten over problemen in de thuissituatie. Wanneer jongeren vragen hebben wil de meerderheid die vragen graag kunnen stellen via een chat/WhatsApp. Een deel wil dit ook graag telefonisch. Als jongeren hulp zouden krijgen dan noemen zij een buddy of iemand op school als wenselijk contactpersoon.

Als we kijken naar het soort problemen waarbij jongeren graag hulp zouden willen ontvangen, zijn de antwoorden verdeeld over veel verschillende onderwerpen. Daarnaast geeft iets meer dan een derde van de jongeren aan voor geen een probleem hulp te willen ontvangen.

8. Met welk soort problemen zou jij hulp willen ontvangen?

Ongeveer 20% van de jongeren geeft aan niet te weten wat de gemeente voor hen kan doen als ze ergens mee zitten of een probleem hebben. Daarnaast denkt 7% dat de gemeente niks voor hen kan doen. De meeste jongeren verwachten dat de gemeente helpt door bijvoorbeeld in gesprek te gaan, mee te denken over een oplossing of door te verwijzen naar een organisatie die hulp biedt. Veel jongeren geven hierbij ook aan te weten dat de gemeente (hun) ouders betreft.

Enquête ouders en verzorgers

Er is ook een enquête uitgezet op Middelburg Ontmoet voor Middelburgse ouders en verzorgers.

Het aantal ouders en verzorgers dat de enquêtevragen heeft ingevuld is 21. Dit aantal is te weinig om hier conclusies aan te kunnen verbinden. De reden voor het lage aantal respondenten is dat de prioriteit voor aandacht en promotie bij deze enquête op de jeugd lag.

De uitslagen geven aan dat de ouders en verzorgers vragen kunnen hebben over het niet lekker in hun vel zitten van hun kinderen, zelfstandig gaan wonen en in mindere mate over pesten, eenzaamheid en social media. Deze volwassenen zoeken bij problemen of zorgen informatie op internet of ze stellen vragen aan vrienden of familie. Contact zou voor hen bij voorkeur lopen via de e-mail, telefonisch, een chat/WhatsApp of via mensen die al contact hebben met een instantie. Deze ouders vinden dat de hulpverleners ondersteuning moeten kunnen bieden op een veelheid aan verschillende onderwerpen.

Bijlage 7) Uitwerking netwerkbijeenkomst professionals

Gezinnen en hun omgeving centraal stellen

- Benut buurt, informeel netwerk, school, sport en kerk in gesprekken met gezinnen.
- Organiseer hulp achter de voordeur en versterk de sociale basis in de wijk bijvoorbeeld via ontmoetingsplekken en muziek.
- Zet in op systemisch werken en biedt perspectief

Preventie en vroegsignalering versterken

- Zet sneller en effectiever in bij de eerste signalen van problemen.
- Verbind consultatiebureaus, scholen, sportclubs en jongerenwerk.
- Gebruik 'lichte' contactmomenten zoals huisbezoeken, ouderavonden en wijkbijeenkomsten.

Onderwijs als sleutelpartner

- Versterk jeugdhulp in en rondom scholen, met korte lijntjes en presentie.
- Betrek docenten actief, bied coaching-on-the-job en investeer in samenwerking.
- Geef scholen een belangrijke rol in netwerkoverleggen en in preventieve jeugdhulp.

Jeugdhulp dichtbij, laagdrempelig en vindbaar organiseren

- Zorg voor toegankelijke plekken zoals buurthuizen, sportclubs, bibliotheken.
- Gebruik sociale media (TikTok, Snapchat) voor contact en zichtbaarheid.
- Bied naschoolse opvang, game-café's en begeleiding op basis van interesses en behoeften (verdiep je in wat achtergronden zijn van jeugdigen en sluit daar zowel met je houding als je activiteiten op aan)

Zonder label normaal kunnen meedoen

- Focus op de jeugdige en de opvoeder als persoon, niet op diagnose of probleem.
- Werk met opvoedvoorlichting, opvoedondersteuning, psycho-educatie en oudercoaching.
- Zorg dat kinderen en jongeren ook zonder indicatie of zichtbare labels/problemen toegang hebben tot aandacht en ondersteuning.

Aandacht voor armoede, eenzaamheid en sociaal isolement

- Koppel ouders als lotgenoten en zet ervaringsdeskundigen in. Versterk de informele netwerken.
- Vergoed contributie sportclub, culturele activiteiten en organiseer gratis (naschoolse) activiteiten voor jeugd en (ontmoeting) activiteiten voor ouders.
- Help met praktische zaken als vervoer, formulieren, omgaan met budget, praktische organisatie van een gezin, boodschappen en maaltijdondersteuning.

Écht samenwerken in de wijk en met professionals

- Zorg voor korte lijnen tussen gemeente, jeugdhulp, huisarts, school en wijkagent. Werk met een duidelijk loket (een jongeren loket of een gezinsloket).
- Positioneer Vizita, PJT en andere lokale spelers beter. Spreid laagdrempelige voorzieningen zoals consultatiebureaus.
- Investeer in schakelfunctionarissen en verbind voorliggend veld met geïndiceerde zorg.

Meer maatwerk en ruimte voor professionals

- Geef ruimte om af te wijken van protocollen als het kind daarom vraagt.

- Laat professionals de duur en vorm van zorg bepalen, met vertrouwen.
- Denk 'out of the box' en voorkom bureaucratie, lange aanmeldroutes of indicatie-eisen.

Overgangsmomenten beter begeleiden (bijv. 18-/18+)

- Bouw doorlopende lijnen van 0 tot 24 jaar in zorg, onderwijs en welzijn.
- Vermijd zorghiaten bij meerderjarigheid of overgang school-werk.
- Investeer in mentorschap, buddyprojecten en langdurige betrokkenheid.

Eén gezamenlijk, integraal en toekomstgericht jeugdbeleid

- Werk Walchers breed samen: geen drie verschillende plannen, maar één aanpak.
- Betrek scholen, ouders, jongeren en wijkpartijen structureel in het beleidsproces.
- Durf te kiezen voor collectieve, duurzame en preventieve inzet.

Aandacht inhoudelijk aanbod

- Jonge kind: zindelijkheidsproblemen; druk/ongeremd gedrag.
- Kinderen basisschoolleeftijd: emotieregulatie; preventief aanbod bij ouders die scheiden; vroegsignalering vanaf de basisscholen;
- Jongeren: thuiszitten van school; inzetten op 'echt contact'/weten wie zij zijn; preventie van grooming en verslaving; jongeren zelf vragen wat zij nodig hebben en jongeren meer betrekken bijv door muziek of een jongerenfeest; kennis vergroten van online activiteiten zoals social media/gamen en meer inzet om de digitale kloof te overbruggen.

Op de volgende pagina is een geïllustreerd overzicht van de netwerkbijeenkomst te zien³⁶.

³⁶ Atelierspek – COMMUNICATIEBUREAU VOOR VERHELDING EN VERBEELDING

GEZOND, KANSRIJK en VEILIG OPGRUIJEN

BELEIDSKADER JEUDE MIDDLEBURG 2025 - 2029

Bijlage 8) Ontwikkelingen onderwijs en opvang

De gemeente Middelburg zet zich in voor een samenleving waarin iedereen gelijke kansen krijgt, ongeacht achtergrond of omstandigheden. Dit streven wordt ondersteund door diverse programma's die gericht zijn op het verbeteren van de voorschoolse educatie, het aanpakken van onderwijsachterstanden, het vroegsignalering van problemen, ondersteuning in het onderwijs. Door middel van gerichte investeringen en intensieve samenwerking tussen scholen, kinderopvang en andere betrokken partijen, wordt er gewerkt aan een toekomst waarin ieder kind de kans krijgt om zich optimaal te ontwikkelen.

Gelijke Kansen Budget

In 2024 is met het vaststellen van "Samen voor het Kind – Lokale Educatieve Agenda" (besluit 1 februari 2024) het Gelijke Kansen Budget ingericht. Met het Gelijke Kansen Budget hebben alle Middelburgse primair onderwijs scholen jaarlijks de kans om budget aan te vragen voor wat zij zelf zien dat nodig is om de kansen van leerlingen te verbeteren. In 2024 is het door bijna alle scholen ingezet. Binnen- en buiten schooltijd zijn op meerdere scholen culturele- en sportactiviteiten uitgevoerd, waarmee ook kinderen die hier minder bekend mee zijn bereikt zijn. Er is op meerdere scholen geïnvesteerd in een schoolbibliotheek en ondersteuning/stimulering bij het lezen. Naast kansengelijkheid is met sommige inzet ook een vergrote inclusie en verbeterde sociale cohesie bereikt.

Manifest Gelijke Kansen

In 2023 en 2024 heeft een werkgroep van de Regionale Educatie Agenda (REA) Walcheren zich ingezet om te komen tot een Manifest Gelijke Kansen. In 2024 is dit ondertekend door de drie Walcherse gemeenten en de schoolbesturen voor primair en voortgezet (speciaal) onderwijs, mbo en kinderopvang. Met dit manifest verbinden zij zich aan de inzet voor gelijke kansen voor de Walcherse jeugd.

Onderwijsachterstandenbeleid

De meeste middelen die jaarlijks worden ingezet voor gelijke kansen, zijn door middel van het onderwijsachterstandenbeleid. Hierin is vooral aandacht voor een van de grootste risico's van ongelijke kansen, namelijk de taalachterstand.

Kinderopvang

De belangrijkste taak van de gemeente, is het faciliteren van voorschoolse educatie (VE). Dit is kwalitatieve en methodische inzet op de kinderopvang voor peuters van 2,5 – 4 jaar, bovenal gericht op taalontwikkeling.

Peuterconsulent

In 2024 is de functie peuterconsulent in Middelburg ingericht. Twee consulenten van de Toegang in Middelburg zetten zich in om de ontwikkeling en het welzijn van peuters te bevorderen door middel van gerichte ondersteuning en advies aan ouders, verzorgers en professionals. Er wordt bij overleggen van het netwerk Kansrijke start aangesloten en er zijn samenwerkingsafspraken met de jeugdverpleegkundigen van het consultatiebureau (GGD) en (VE) kinderopvang aanbieders.

Scholen met kinderopvang

De scholen die onder de doelgroep van het beleid vallen, hebben samen met de (VE) kinderopvang op de desbetreffende locatie aan het begin van de periode een plan opgesteld. De samenwerking tussen de beide organisaties maakt dat de doorgaande lijn, een belangrijk doel van het (ook landelijke) beleid, goed gewaarborgd is.

Zomerschool

Inmiddels kent Middelburg elk jaar een Zomerschool. Rondom een thema wordt er ingezet om de peuters en leerlingen extra ondersteuning te geven waarmee achterstanden worden ingelopen, of door de vakantie in ieder geval niet groter worden.

Intermediair Onderwijs en Jeugd

De intermediairs onderwijs en jeugd zijn niet meer weg te denken in Middelburg. Sinds september 2022 zetten ze zich in voor de verbinding van de gemeente en onderwijs. De intermediair onderwijs en jeugd onderhoudt contacten met contactpersonen uit het onderwijs en uitvoerend medewerkers van samenwerkingspartners uit het voorliggend veld (bijv. schoolmaatschappelijk werker en jongerenwerker vanuit Vizita, jeugdverpleegkundige GGD Zeeland, Halt en Emergis Preventie etc.). Ook wordt er vaak meegedacht over verbetering van de samenwerking, door middel van processen en afspraken. Ze zijn een vraagbaak voor contactpersonen uit het onderwijs en ondersteunen bij hulpvragen en de te bewandelen

route. Hierdoor kunnen onderwijs en de gemeentelijke toegang beter samenwerken en een geïntegreerde aanpak bieden voor de ondersteuning van kinderen en gezinnen.

Krachtpunt

Ondanks grote inspanningen van scholen, jeugdhulpaanbieders en andere belanghebbenden, dreigen jaarlijks leerlingen tussen wal en schip te vallen door een gebrek aan passend onderwijs en wachtlijsten voor jeugdhulp. In de dagdagelijkse praktijk van het zorgteam op Nehalennia Kruisweg en leerplichtambtenaar werd een groep (dreigende) schoolmissers in de loop van schooljaar 2024-2025 duidelijk zichtbaar en alarmerend groot. Er worden jeugdhulpverleners ingezet, die goed aansluiten bij de hulpbehoefte van deze specifieke doelgroep. Om snel met de daadwerkelijke inzet voor deze groep te kunnen starten, is er gekozen voor een pilotconstructie. Hierin wordt gemonitord of deze hulp daadwerkelijk een passend antwoord is op de behoefte en of de schoolaanwezigheid en ontwikkelkansen van de leerlingen vergroten.

Jeugdeducatiefonds

Sinds 2023 is de gemeente met 5 scholen en sinds 2024 6 scholen aangesloten bij het Jeugdeducatiefonds. Een basisschool (ook speciaal onderwijs) komt in aanmerking voor steun van het Jeugdeducatiefonds als meer dan de helft van de leerlingen van de school opgroeit in relatieve armoede. Hierbij kijkt het fonds naar het inkomen van ouders: ze gaat uit van een inkomen onder de 150% van het 'niet-veel-maar-toereikend'-criterium van het Sociaal en Cultureel Planbureau. Het Jeugdeducatiefonds helpt om de ontwikkelingskansen van kinderen die opgroeien in armoede te vergroten, door middel van extra financiering voor zaken als leermaterialen, extra begeleiding of zorg, geld voor een educatieve excursie of een bed of bureau voor thuis. Aansluiten bij het fonds, betekent dat de gemeente ongeveer 1/3 deel betaald, wat aangevuld wordt door het fonds. Dit wordt vooral ingezet d.m.v. financiering, maar ook voor begeleiding voor de scholen, kennisdeling etc.

Samenwerking met onderwijs voor regelingen OCW School en Omgeving

Gemeente Middelburg is onderdeel van de coalitie Rijke Schooldag. De coalitie bestaat uit 4 scholen, kinderopvang en organisaties die zich inzetten voor kwalitatief naschools aanbod. Vanuit OCW worden er middelen beschikbaar gesteld voor buitenschoolse activiteiten die bijdragen aan de cognitieve, sociale, sportieve en culturele ontwikkeling van leerlingen. Het programma School en Omgeving bevordert gelijke kansen en welzijn door een stimulerende en ondersteunende omgeving te creëren.

Aanvraag Beleidsregel Scholen

Momenteel loopt de aanvraag van het Samenwerkingsverband Passend Voortgezet Onderwijs Walcheren namens de besturen van de scholen voor regulier voortgezet onderwijs (Mondia Scholengroep en CSW) en het voortgezet speciaal onderwijs (OZEO) voor de Beleidsregel Experiment Inclusieve Leeromgeving. Deze beleidsregel biedt scholen de mogelijkheid te experimenteren met het zoveel mogelijk integreren van speciaal onderwijs met regulier onderwijs. Iets wat binnen de reguliere afzonderlijke wettelijke kaders niet mogelijk is. Als gemeente zijn we partner en er wordt op dit moment op allerlei overlegtafels hard gewerkt om de ondersteuningsstructuren van onderwijs en gemeenten op elkaar af te stemmen.

Bijlage 9) Voorkomen uitval op school

Het Regionaal Bureau Leerlingenzaken (RBL) Walcheren draagt bij aan een succesvolle schoolcarrière van kinderen en jongeren. Het RBL stimuleert jongeren tot 23 jaar om een startkwalificatie te behalen en ze daarin te begeleiden als dat nodig is of gewenst. Ze helpt kinderen, jongeren, ouders en scholen bij het oplossen van problemen die een succesvolle schoolcarrière belemmeren. Het RBL houdt toezicht op het naleven van de Leerplichtwet voor kinderen en jongeren tot 16 jaar en de kwalificatieplicht voor jongeren tot 18 jaar. Ook is het RBL verantwoordelijk voor de uitvoering van de 'Wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten'. Dit laatste heet het doorstroompunt. De mensen die deze taak uitvoeren heten doorstroomcoaches. Een voortijdig schoolverlater (vsv'er) is iemand die jonger is dan 23 jaar en die het onderwijs verlaat zonder het behalen van een startkwalificatie. Een startkwalificatie is een havo- of vwo-diploma of een diploma op mbo-2 niveau of hoger. De doorstroomcoaches begeleiden schoolverlaters terug naar school. Als dit niet haalbaar blijkt, begeleiden doorstroomcoaches de jongeren naar werk of een andere dagelijkse activiteiten, zoals behandeling in een zorgtraject of vrijwilligerswerk. De coaches zoeken ook contact met jongeren bij wie signalen zijn van mogelijke problemen omtrent schoolgang. De coaches werken behalve met scholen veel samen met gemeenten en zorgorganisaties.

Het wetsvoorstel van school naar duurzaam werk (wat in 2026 van kracht moet gaan) bestaat uit een combinatie van instrumenten die zowel bij de onderwijsinstellingen, gemeenten als de doorstroompunten worden belegd. Zo krijgen mbo-scholen bijvoorbeeld de taak om leerlingen tijdens hun opleiding intensiever te begeleiden en deze begeleiding ook door te zetten tot één jaar na de opleiding. Voor doorstroompunten verandert er eveneens veel, aangezien de doelgroep groter wordt: doorstroomcoaches krijgen te maken met een leeftijdsuitbreiding naar 27 jaar en met verbreding van de doelgroep. Tot slot moeten onderwijsinstellingen en doorstroompunten vaker gaan samenwerken met de gemeente. Vanwege de leeftijdsuitbreiding naar 27 jaar zullen jongeren steeds vaker begeleid moeten worden naar betaald werk, in plaats van naar een startkwalificatie. Hiervoor is afstemming met de afdeling Werk en Inkomen belangrijk. Willen we effectief en kwalitatief goede ondersteuning bieden, dan zal er goede samenwerking moeten zijn tussen alle betrokkenen. Om daartoe te komen moeten er gegevensuitwisseling op casusniveau mogelijk zijn. Deze mogelijkheid tot gegevensuitwisseling is ook onderdeel van de nieuwe wet. Het RBL vormde al een spin in het web en dit wordt vanuit de nieuwe wetgeving nog meer het geval.

Volgens cijfers van het CBS verliet in 2022 2,6% voortijdig school in Middelburg, versus 2,4% landelijk.

Bijlage 10) Conclusie OOGO opvang en onderwijs

Besturen van kinderopvang en onderwijs geven aan dat zij dagelijks jongeren zien die in kwetsbare situaties verkeren. Scholen signaleren vaak als eerste dat er iets misgaat in de ontwikkeling van een kind, dankzij de vertrouwensrelatie tussen de leerling en leerkracht. Ontwikkelingsgerichte ondersteuning is cruciaal, maar de huidige onderwijssystematiek en financiering schieten hierin tekort. Veel kinderen hebben ondersteuning nodig die buiten de onderwijstaak valt, zoals hulp bij problemen in hun leefomgeving. Scholen hebben daarvoor niet altijd de juiste expertise en middelen.

Waar jeugdhulp al laagdrempelig op school beschikbaar is, wordt dit zeer gewaardeerd. Besturen pleiten voor uitbreiding van deze ondersteuning met duidelijke afspraken over wie waarvoor verantwoordelijk is (onderwijs vs. gemeente). Een integrale aanpak, afgestemd tussen school, jeugdhulp en gezin, wordt gezien als noodzakelijk. Besturen vragen om meer betrokkenheid bij keuzes en afspraken rondom (regionaal) gecontracteerde jeugdhulp. Ze willen ook meer uniformiteit in aanpak over gemeenten heen.

De lokaal educatieve agenda (LEA) moet zorgen voor goede samenwerking en ondersteuning voor alle kinderen. Intermediairs spelen hierin een verbindende rol. Scholen moeten een afspiegeling zijn van de maatschappij en bijdragen aan kansengelijkheid. Tot slot roept men op om vooral ook te gaan 'doen', met een focus op effectiviteit, samenwerking en snelheid.

Concreet willen de besturen inzetten op:

- 1) **Vindplek.** Een activiteit als middel voor brede ontmoeting op scholen.
- 2) **Veerkracht.** Een focus op veerkracht, altijd en overal.
- 3) **Erop af met snelheid.** Wanneer hulpvragen tijdens een ontmoeting ontstaan, kunnen jeugdhulpprofessionals direct en beschikkingsvrij handelen (bijvoorbeeld thuishulp bieden).
- 4) **Rol toegang.** Wanneer meer specialistische hulp mogelijk passend is, wordt de toegang betrokken. Afweging gebeurt samen, besluit ligt bij de toegang.
- 5) **Wie doet wat.** Duidelijkheid voor scholen en opvang wie ze waarvoor kunnen benaderen. Dit voorkomt handelingsverlegenheid; werkafspraken zijn inclusief privacy/AVG.
- 6) **Samenwerking.** Actieve samenwerking in de doorlopende lijn (-9 maanden tot 27 jaar). Inclusief consultatiebureaus (GGD), Orionis, WMO. Data wordt gebruikt om bij te sturen.
- 7) **Collectieve inzet waar mogelijk.** Collectief aanbod bevordert een lerende omgeving, vermindert de personeelsdruk en verlaagt de kosten.

Bijlage 11) Veilig opgroeien in Middelburg

Gemeente Middelburg hecht al jaren veel belang aan veiligheid. Daar zijn verschillende acties op uitgezet. We zetten voort wat goed werkt.

Preventie met gezag

Met ingang van 1 juli 2024 maakt de gemeente Middelburg onderdeel uit van het landelijke programma Preventie met Gezag (PmG). Het vertrekpunt voor Middelburg is de bestaande aanpak van jeugdcriminaliteit in de gemeente. In 2023 is Middelburg gestart met de aanpak 'wapens en jongeren'. Dat heeft geresulteerd in een aantal interventies:

- Messenverbod in de APV
- Inzet van voorlichting door Halt en jongerenwerk op scholen
- De start van de implementatie van een persoonsgerichte aanpak in Middelburg²⁹
- De jongerencampagne YouChoose met o.a. de inzet van rolmodellen

Binnen het programma PmG gaan we verder met deze interventies. Het actieplan wapens en jongeren heeft een plaats gekregen binnen het programma PmG. Jongeren kunnen worden onderverdeeld in vier doelgroepen: De "gewone" jongere, Kwetsbare jongere, Risicjongere en Doorgroeiers. Vanuit het programma PmG wordt extra aandacht besteed aan de kwetsbare jongeren en risicjongeren. Door juist deze groepen te ondersteunen, hopen we te voorkomen dat zij in de criminaliteit terechtkomen.

De doelgroep doorgroeiers worden reeds opgepakt door het Zorg en Veiligheidshuis, omdat daar met name de nadruk ligt op interventies vanuit het strafrecht.

Uitgangspunten: Om individuele jongeren integraal te ondersteunen zijn twee dingen nodig. Ten eerste, het besef dat iedere jongere uniek is in zijn situatie en ontwikkeling. Ten tweede, de verbinding tussen verschillende beleidsdomeinen. Principes zijn daarbij 'eerder, dichtbij en intensief'.

We brengen de basis op orde door: Een optimalisatie van de aanpak voor kwetsbare jongeren; Het oprichten van een persoonsgerichte aanpak voor risicjongeren; Een op- en afschaalmodel voor gemeente Middelburg. Waarbij alle andere interventies ondersteunend of randvoorwaardelijk zijn

Dit stelt ons in staat om eerst vertrouwen op te bouwen, wat uiteindelijk leidt tot de motivatie bij de jongeren om hulp te accepteren en een andere leefstijl aan te nemen.

Persoonsgerichte aanpak

Een belangrijke pijler binnen het programma PmG is de Lokale Persoonsgerichte Aanpak (LPGA). Hierbij is aandacht voor:

- De preventie van jeugdcriminaliteit;
Er wordt in 2025 gewerkt aan het (door-)ontwikkelen en implementeren van een werkende persoonsgerichte aanpak. Eind 2024 heeft de gemeente daartoe een procesregisseur PGA aangesteld. De Middelburgse Persoonsgerichte Aanpak (MPGA) is erop gericht overlast, afglijden naar en doorgroeien in criminaliteit te voorkomen en te verminderen. Daarnaast wordt beoogd bij te dragen aan een betere persoonlijke situatie van inwoners, zodat perspectief ontstaat op volwaardige deelname aan de samenleving. En onze inwoners kansrijk, veilig en gezond kunnen wonen en opgroeien in een veilige en leefbare stad. De gezamenlijke doelstellingen richten zich zowel op maatschappelijk niveau als op persoonsniveau, te weten:
 - Terugdringen van maatschappelijke (en persoonlijke) schade, overlast, criminaliteit en voorkomen van recidive;
 - Realiseren van positieve (gedrags-)verandering en perspectiefverbetering door een persoonsgerichte aanpak: maatwerk gericht op het verminderen van risicofactoren en het bevorderen van beschermende factoren. Door ondersteuning te bieden bij het aanpakken

van problemen op verschillende leefgebieden, wordt de zelfredzaamheid en participatie bevorderd;

- Beperken van een nieuwe generatie (jonge) criminelen en slachtofferschap van criminele uitbuiting; door vroeg signalering en preventie.

Om dit te realiseren wordt er in 2025 met een MPGA Overleg Jeugd gestart, gericht op jongeren wonend in Middelburg tot 23 jaar die een verhoogd risico lopen om in de 'fuik' van criminaliteit te belanden. Dit houdt in dat onder regie van de gemeente op methodische wijze een integrale en op de persoon en diens (gezins-)systeem toegesneden aanpak op maat wordt vormgegeven, waarbij aandacht is voor (een combinatie van) repressie, preventie en (na-)zorg. Diverse samenwerkingspartners leveren, ieder vanuit zijn/haar eigen taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, een bijdrage hieraan en werken samen met de inwoner om dit te realiseren.

- Domein overstijgend werken:
Er wordt intensief samengewerkt om een (meer) geïntegreerde aanpak te kunnen bieden. Expertise en beschikbaar aanbod (van partners werkzaam in diverse domeinen zoals zorg/veiligheid/welzijn/onderwijs) wordt optimaal benut. Interventies worden in afstemming en samenhang met elkaar ingezet en waar nodig vindt op- af en/of bijschaling plaats.
- Informatiepositie:
Vroegsignalering, registratie en monitoring (in PGA -X) vanuit de PGA draagt bij aan het (beter) in beeld krijgen van risicojongeren en de jeugdproblematiek.
Van samenwerkingspartners wordt verwacht dat zij algemene ontwikkelingen en zorg-signalen over jeugdproblematiek (individueel, groep, omgeving en aanbod) delen.
- Regionale samenwerking:
Er is een Werkgroep Jeugd en Veiligheid actief en er wordt verbinding met andere gemeenten in de regio gezocht om gemeente overstijgend het juiste beeld te delen en aanpak (LPGA) op elkaar af te stemmen.

Casusregie

Om de LPGA (lokaal persoonsgerichte aanpak) succesvol te maken investeert Middelburg in domein overstijgend samenwerken en het actief toeleiden naar en uitvoeren van casusregie vanuit de gemeente. Hierbij gaat het om regie voeren op de dagelijkse gang van zaken en het sturen op inhoudelijke aspecten. Door middel van actieve betrokkenheid wordt de voortgang bewaakt en zicht gehouden op de onderlinge samenhang tijdens de uitvoering van het plan van aanpak van één specifieke casus.

Deze casusregisseurs maken onderdeel uit van de Toegang, van waaruit ook de toegang tot zorg en ondersteuning in het kader van de Wmo 2015 en de Jeugdwet georganiseerd wordt. Tweewekelijks vindt er een operationeel overleg zorg en veiligheid plaats. Daarnaast vindt er elke zes weken een beleidsmatig overleg plaats. Daar wordt ook het bestuurlijk overleg voorbereid.

Jeugdboa's

Het programma PmG voorziet in tijdelijke middelen voor het aanstellen van twee jeugdboa's (2fte). Hiervoor had Middelburg geen jeugdboa's. Er is een senior boa aangewezen die de jeugdboa's aanstuurt.

De volgende doelstellingen worden nagestreefd:

- Een actueel beeld van hotspots en hotshots: ofwel een up-to-date overzicht van waar en wanneer jeugdoverlast plaatsvindt en door wie;
- Het (versneld) identificeren en monitoren van (risico)jongeren en (problematische) jeugdgroepen en het in kaart brengen van hun onderlinge contacten en relaties, ontmoetingsplekken en opkomende trends;
- En vroegtijdig signaleren van risico's (online en offline) en het bespreekbaar maken hiervan, gericht op het voorkomen van problemen en werken aan passende oplossingen

Jongerencoach

Er komt tijdelijk 'outreaching loopvermogen' in de vorm van een jongerencoach beschikbaar. Dit zodat snel en ook zonder indicatiebesluit kan worden geacteerd. Deze jongerencoach kan vroegtijdig ingezet worden

om, ook als er – nog- geen expliciete hulpvraag is gesteld, outreachend en proactief contact te (blijven) zoeken met een jongere. Doel is deze jongere te bereiken, te motiveren om medewerking te verlenen en/of zelf ook oplossingen aan te dragen, en toe te leiden naar passend aanbod (waaronder casusregie) voor ondersteuning.

Schoolveiligheid

Middelburg investeert in schoolveiligheid. Samen met Vlissingen en Veere wordt het Schoolveiligheidsconvenant geactualiseerd. Gekoppeld aan het convenant volgt een uitvoeringsplan. De implementatie daarvan moet leiden tot goede afspraken en korte lijntjes met (zorg-)medewerkers binnen de scholen in Middelburg en duidelijkheid over wie voor welk vraagstuk benaderd kan worden. Schoolveiligheid wordt op termijn uitgebreid naar het primair onderwijs.

AJB

Alleen Jij Bepaalt Wie Je Bent (AJB) is een door het NJI erkend preventief gedragsprogramma dat zich (ook) ten doel stelt om delinquent en/of overlast gevend gedrag te voorkomen. AJB is in Vlissingen en Middelburg actief en werkt samen met scholen, ouders en (zaal-)voetbalverenigingen. AJB biedt schoolgaande jongeren een gestructureerde vrijetijdsbesteding door middel van sport, waarmee zij willen zorgen voor een positieve ontwikkeling van jongeren. Er sporten momenteel 90 jongeren in Middelburg via deze weg.

YouChoose

Doelstelling

Het voorkomen van risicogedrag en het bevorderen van bewustwording en positieve gedragsverandering bij kwetsbare jongeren in Middelburg. Door rolmodellen worden jongeren gestimuleerd hun talenten te benutten en een positieve bijdrage aan de samenleving te leveren, met aandacht voor thema's zoals drugs, steekwapens, cybercriminaliteit en horecaoverlast.

Interventies

1. Uitvoering geven aan de YouChoose campagne als basis, platform en verbindend element tussen alle interventies gericht op jongeren en hun ouders. In 2025 wordt de campagne verder uitgebouwd.
2. Het versterken van de rol van ambassadeurs en het werven van nieuwe ambassadeurs. Junior ambassadeurs worden ondersteund en gecoacht door ervaren ambassadeurs die ook een grotere rol krijgen.
3. Scholen: gerichte interventies op basis van de specifieke behoeften van VO- en basisscholen. Scalda wordt betrokken bij contentcreatie en -beheer.
4. Horeca: samenwerking met horeca voor veiligheidsacties en maandelijkse alcoholvrije feesten voor jongeren (16+), gekoppeld aan andere aanpakken zoals de Vlasmarkt.
5. Ouderbetrokkenheid: gerichte bewustwordingscampagne voor ouders van kinderen in groep 7 en 8 via ouderavonden, met persoonlijke verhalen.
6. Samenwerking: actieve samenwerking met partners zoals AJB en het koppelen van jongeren vanuit de Persoonsgerichte Aanpak (PGA) aan YouChoose-initiatieven, zoals sporttoernooien en evenementen.
7. Online aanwezigheid: effectieve inzet van sociale media door jongeren van Scalda voor snelle content, en een platform via de YouChoose-website voor ouders en professionals met gekoppelde interventies.
8. Praktijkonderzoek: samenwerking met HZ Nexus om interventies te onderbouwen met praktijkonderzoek, voortbouwend op de start van Vizita in 2024

Preventief Jeugdteam

Het preventief Jeugdteam in de gemeente Middelburg, bestaande uit de GGD, HALT, Emergis Preventie, 1NUL1, schoolmaatschappelijk werk en jongerenwerk, heeft de krachten gebundeld om samen te zorgen voor een beter aanbod binnen de Middelburgse scholen. Het gaat om een interdisciplinaire samenwerking, waarin elkaars expertise optimaal benut wordt. Er wordt gestreefd naar één gemeenschappelijk doel: het

bieden van extra ondersteuning aan de leerlingen die dit het hardst nodig hebben. Het motto luidt dan ook: "Samen sterk!". Op de netwerkbijeenkomst van 27 februari 2025 kwam naar voren dat de professionals hele goede ervaringen hebben met PJT en dat ze deze werkwijze een voorbeeld vinden voor buurgemeenten.

Onderzoek Avans Hogeschool

Deelname aan PmG stelt eisen aan de wijze waarop de beschikbare middelen worden ingezet. De middelen moeten terecht komen bij dat deel van de jeugd dat risico loopt in de criminaliteit te belanden of daar al in zit. Middelburg heeft Avans Hogeschool gevraagd onderzoek te doen naar de aard en omvang van jeugdcriminaliteit in (een aantal wijken en kernen van) de gemeente Middelburg En de aanwezigheid van risico- en criminogene factoren die van invloed zijn op de kans dat jongeren in de criminaliteit belanden. De uitkomsten van dit onderzoek moeten meer inzicht bieden in waar op welke wijze het vraagstuk zich voordoet. Dat inzicht zal helpen om meer focus aan te brengen in de interventies die we uitvoeren.

Monitor

Binnen het programma PmG wordt gewerkt met een monitor. Bedoeling hiervan is om per gemeente inzichtelijk te maken welke interventies worden ingezet en wat hiervan het bereik is. Op basis van het plan van aanpak van de gemeente Middelburg heeft het ministerie JenV interventies en bijbehorende indicatoren onderscheiden, gekoppeld aan de subsidiering.